Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 281 (5357). СЕРАДА 11 СНЕЖНЯ 1935 г. Год выдання XVIII

ПРОЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

30-годдзе літаратурнай дзейнасці аднаго з выдатных паэтаў Совецкай Беларусі і Совецкага Союза народнага паэта рэспублікі ЯНКІ КУПАЛЫ

НАРОДНЫ ПАЭТ

Шчаслівы і радасны народ Совецкай Беларусі святкуе сёння трыццацігадовы юбілей творчай дзейнасці свайго народнага паэта **Янкі Купалы.**

Народны паэт социялістычнай рэспублікі! Як велічна і горда гучаць гэтыя словы на нашай цудоўнай радзіме! Як моцна адлюстроўваюць яны арганічную сувязь совецкага паэта са сваім народам! Як глыбока і ярка паказваюць яны тую велізарную павагу, любоў і клопаты, якімі акружае наша совецкая дзяржава і наш народ сваіх выдатных песняроў, майстроў мастацкага слова!

Так. Наш народ умее цаніць сваю літаратуру, умее цаніць яе творцаў. Социялізм, які стаў асновай нашага жыцця, які прасякнуў ва ўсе яго поры і дае ўжо свае цудоўныя плады, паставіў на велізарную вышыню работнікаў навукі, мастацтва, літаратуры — работнікаў культурнага ўчастка будаўніцтва новага жыцця. Социялізм раскрыў найшырэйшыя гарызонты перад «інжынерамі чалавечых душ», майстрамі літаратурнай справы, і зрабіў іх работу пачэснай і ўдзячнай, кранаючай самыя глыбокія пласты народу.

Народны паэт Совецкай Беларусі Янка Купала ў сваім выдатнейшым вершы «Госці» надзвычайна глыбока і вобразна паказаў гэта. Да яго, паэта, прышлі ў госці гаспадары абноўленай зямлі — новыя людзі новай социялістычнай краіны. Яны частуюць свайго паэта падарункамі — узорамі багатых пладоў калектыўнай працы. Яны дзеляцца з паэтам сваімі планамі далейшай работы і будаўніцтва. Яны разам з ім весяляцца і пускаюцца ў скокі. І паэт усхвалявана прызнаецца:

Такога гонару не меў ніколі,
Як я на гэтае зямлі жыву.

Так. Нельга-ж было бачыць і перажываць усяго гэтага ў тыя часы, калі Янка Купала ўступаў на цяжкі шлях паэта, упітаўшага ў сябе ўсе пакуты тройчы прыгнечанага і прыдушанага працоўнага народу.

Смутак, вялікі смутак гучэў тады ў яго горкіх песнях. Слёзы разліваліся па іх радках. А скрозь смутак, скрозь слёзы прарываліся нутраныя гукі пратэсту супроць гнёту і эксплаататары, гукі гневу да прыгнятальнікаў і экс-

тва і высокай культуры закладзена ў іх.

Гэта сіла ідзе адтуль-жа, адкуль чэрпае яе ўся наша совецкая літаратура. Яна ідзе ад вялікай ідэі, створанай і ажыццяўляемай большэвіцкай партыяй і яе мудрымі велічнымі правадырамі **Леніным** і **Сталіным.**

Сучасная творчасць Янкі Купалы — мастацтва вялікай ідэі, імя якой социялізм. Ён адчуў тыя новыя гулкія песні, што пяе сёння социялістычны народ Совецкай Беларусі. Яго творчасць зліваецца з творчасцю народнай. І якія новыя, небывалыя ноты гучаць у ёй! Радасць жыцця, радасць працы і творчасці, шырокі размах маладой весялосці, вялікая задушэўнасць прасякаюць кожны радок купалаўскіх песень. Так, іменна песень, бо не можа паэт не спяваць, калі навокал бурліць вызваленая ад пут капіталізма творчая праца, калі жыць стала лепш, жыць стала весялей.

У гэтым творчым росце Янкі Купалы ярка выражаецца агульны рост совецкай літаратуры народаў СССР і ў тым ліку рост яе састаўной і неадрыўнай часткі — літаратуры Совецкай Беларусі.

Велізарнейшыя клопаты большэвіцкай партыі аб росце і ўмацаванні літаратуры, яе штодзеннае, высокаідэйнае кіраўніцтва літаратурным фронтам, непасрэднае і мудрае кіраўніцтва совецкай літаратурай генія нашай эпохі, вялікага правадыра народаў, водчага социялізма—таварыша **Сталіна** далі свае цудоўныя плады.

Створана магутная пісьменніцкая арганізацыя — саюз совецкіх пісьменнікаў. Пад непасрэдным кіраўніцтвам партыі, пры вядучай ролі пісьменнікаў-комуністаў, маючы на чале слаўнага запявалу совецкай літаратуры **Максіма Горкага,** саюз совецкіх пісьменнікаў дапамог ідэйна-творчай перабудове старых пісьменніцкіх кадраў, кансалідаваў усе сілы совецкай літаратуры, устанавіў шчыльную сувязь усіх братніх літаратур народаў СССР.

У радах саюза совецкіх пісьменнікаў народны паэт БССР Янка Купала разам з усімі совецкімі пісьменнікамі нашай рэспублікі разгарнуў ва ўсю шырыню свой магутны талент, заспяваў ва ўвесь голас свае цудоўныя, гучныя і прыгожыя песні.

«Янка Купала, — гаварыў таварыш **Гікало** на нарадзе з беларус-

НАРОДНАМУ ПАЭТУ РЭСПУБЛІКІ ЯНКУ КУПАЛЕ

У дзень трыццацігоддзя Вашай літаратурнай дзейнасці Цэнтральны Камітэт комуністычнай партыі (большэвікоў) Беларусі горача вітае Вас, як аднаго з выдатных паэтаў Совецкай Беларусі і Совецкага Саюза і майстра мастацкага слова.

ЦК КП(б)Б жадае Вам доўгага жыцця і новых велізарных поспехаў у Вашай далейшай мастацкай творчасці на карысць нашай социялістычнай радзімы, тварыць на радасць працоўных, якія будуюць пад кіраўніцтвам нашага любімага правадыра вялікага Сталіна сваё шчаслівае радаснае жыццё.

ЦК КП(б)Б.

Народнаму паэту рэспублікі тав. Я. Купале

Совет Народных Камісараў Беларускай ССР горача вітае Вас, т. КУПАЛА, з слаўным трыццацігадовым юбілеем Вашай яркай літаратурна-паэтычнай дзейнасці. Як вялікі майстар мастацкага слова беларускага народу, Вы сваімі творамі прыносіце вялікую карысць справе вялікай социялістычнай будоўлі. Вашы творы з'яўляюцца каштоўным укладам у скарбніцу совецкай беларускай культуры, нацыянальнай па форме і социялістычнай па зместу. Асабліва павінны быць адзначаны Вашы апошнія паэмы і вершы («Над ракою Арэсай», «Лётчык і хлопчык», «Нашаму святу», «Партызаны», «Сыны», «Барысаў» і інш.). У гэтых творах адчуваецца Ваша другая маладосць, якая расце на новай падставе. Яны грунтуюцца на пазіцыях социялістычнага рэалізма. Яны напоўнены юнацкай бадзёрасцю, узбуджаюць у шырокіх масах творчы энтузіязм і заклікаюць іх да новых перамог. Гэтыя творы сведчаць аб тым, што Вы, таленавіты народны пясняр, сталі на шлях партыі **Леніна—Сталіна,** на шлях Советаў моцна абодвума нагамі і бок аб бок з пераможным пролетарыятам ідзеце наперад да новых перамог. Гэта ёсць самы пачэсны шлях для кожнага грамадскага, творчага работніка.

Я ўпэўнен, што Ваш нядзюжынны талент народнага песняра, народнага паэта рэспублікі будзе поўнасцю, без рэштак, аддан на карысць рабочых і калгаснікаў, на карысць нашай партыі і совецкай улады.

Жадаю Вам, дарагі т. КУПАЛА, яшчэ многа, многа гадоў жыць і працаваць. Моцна цісну Вашу руку.

Старшыня Совета Народных Камісараў БССР
Н. ГАЛАДЗЕД.

НАРОДНАМУ ПАЭТУ СОВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ— ЯНКУ КУПАЛЕ

Прэзідыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР **горача вітае народнага** паэта Совецкай Беларусі **ЯНКУ КУПАЛУ** з трыццацігадовым юбілеем творчай работы і, жадаючы здароўя, сіл і доўгага жыцця, выказвае **ўпэўненасць** у тым, што **Янка Купала аддасць усё сваё жыццё,** каб мастацкім словам служыць **справе**

Цэнтральны совет профсаюзаў Беларусі ад імя рабочых і працоўных БССР горача віншуе Вас з 30-гадовым юбілеем Вашай літаратурнай дзейнасці.

Сваімі творамі, асабліва за апошнія гады, Вы дапамагалі партыі ў справе выхавання новага чалавека — актыўнага будаўніка бясласавага социялістычнага грамадства.

Ваша паэма «Над ракою Арэсай» — велізарны ўклад у совец-

ЯНКУ КУПАЛЕ

ДА 30-ГАДОВАГА ЮБІЛЕЮ

НАРОДНАМУ ПАЭТУ

...ў усхвалявана прызнаецца:

Такога гонару не меў ніколі,
Як я на гэтае зямлі жыву.

Так. Нельга-ж было бачыць і перажываць усяго гэтага ў тыя часы, калі Янка Купала ўступаў на цяжкі шлях паэта, упітаўшага ў сабе ўсе пакуты тройчы прыгнечанага і прыдушанага працоўнага народу.

Смутак, вялікі смутак гучэў тады ў яго горкіх песнях. Слёзы разліваліся па іх радках. А скрозь смутак, скрозь слёзы прарываліся нутраныя гукі пратэсту супроць гнёту і эксплаатацыі, гукі гневу да прыгнятальнікаў і эксплаататараў.

Народ адчуваў у гэтых песнях самога сябе, свае думкі і чаканні і жывіў паэта сваімі сокамі. Творчасць Янкі Купалы гэтага перыяда — бурнага перыяда першай рускай рэвалюцыі — зліваецца з народнай творчасцю.

І ў гэтым была сіла Янкі Купалы.

Ён страціў быў гэту сілу, калі, адарваўшыся на некаторы час ад народу, пайшоў за ілжывымі «сябрамі народу», якія прыкрывалі фальшыва-нацыянальным сцягам свае эксплаататарскія імкненні непадзельна рабаваць працоўны народ ці ўрваць хоць-бы некалькі большую долю, чым дагэтуль, у другіх эксплаататараў беларускіх працоўных мас — рускіх, нямецкіх, польскіх — нявражна якіх.

Але Янка Купала быў чужы ў гэтым лагеры. І ён зноў знайшоў сваю сілу, зноў стаў адчуваць свой народ, зноў зліўся з ім, калі ўбачыў абноўленую Беларусь, пераўтвораную, расцвітаючую **Савецкую** Беларусь, убачыў такой, якою зрабіла яе Вялікая пролетарская рэвалюцыя.

Паэт убачыў мудрасць кіраўніцтва партыі **Леніна—Сталіна,** убачыў сілу пролетарскага інтэрнацыяналізма, плады ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, рэзультаты братняй дапамогі Савецкага Саюза і ў першую чаргу рускага пролетарыята. Сын працоўнага народу, вышаўшы з глыбінных яго пластоў, ён разам са сваім народам адчуў радасць новага жыцця. І ён заспяваў песні гэтага новага, соцыялістычнага жыцця.

Магутную сілу набыла зараз творчасць Янкі Купалы. Яго вершы эпохі соцыялізма захапляюць і запальваюць агнём энтузіязму, бо самі яны гараць гэтым агнём, бо вялікая сіла высокага мастац-

...пісьменнікаў-комуністаў, маючы на чале слаўнага запявалу совецкай літаратуры **Максіма Горкага,** саюз совецкіх пісьменнікаў дапамог ідэйна-творчай перабудове старых пісьменніцкіх кадраў, кансалідаваў усе сілы совецкай літаратуры, устанавіў шчыльную сувязь усіх братніх літаратур народаў СССР.

У радах саюза совецкіх пісьменнікаў народны паэт БССР Янка Купала разам з усімі совецкімі пісьменнікамі нашай рэспублікі разгарнуў ва ўсю шырыню свой магутны талент, заспяваў ва ўвесь голас свае цудоўныя, гучныя і прыгожыя песні.

«Янка Купала, — гаварыў таварыш **Гікало** на нарадзе з беларускімі пісьменнікамі, удзельнікамі першага ўсесаюзнага з'езда совецкіх пісьменнікаў, — гэта не той чалавек, які быў некалькі гадоў таму назад. Для нас Янка Купала, Якуб Колас — неадрыўная частка літаратуры Совецкай Беларусі. А вы думаеце, што толькі з'езд зрабіў іх такімі? Гэта работа партыі ў цэлым і ваша — комуністаў-пісьменнікаў, а таксама воля і жаданне іх саміх перабудавацца, пераглядзець свой палітычны творчы шлях на аснове гістарычнага рашэння нашай партыі аб рабоце пісьменніцкіх арганізацый».

У жорсткай барацьбе з контррэволюцыйным нацыянал-дэмакратызмам КП(б)Б кавала совецкую літаратуру БССР. У гэтай барацьбе выраслі і выхаваліся магутныя кадры песняроў соцыялістычнага народу. Дзякуючы поўнаму выкрыццю і разгрому подлай і гнуснейшай контррэволюцыйнай нацдэмаўшчыны стаў магчымы бурны і магутны рост беларускай совецкай літаратуры, у якой Янка Купала — народны паэт рэспублікі — заняў сваё пачэснае месца. Яго ведаюць і паважаюць мільёны, яго творы чытаюць і пяюць на многіх мовах нашай соцыялістычнай бацькаўшчыны — вялікага і магутнага Совецкага Саюза.

Пад кіраўніцтвам КП(б)Б, на чале з таварышом **Н. Ф. Гікало,** будзе і далей расці і развівацца, квітнець і ўзбагачацца совецкая літаратура БССР. І беларускі народ, народы ўсяго СССР з асаблівай радасцю будуць слухаць у гэтым цудоўным хоры гучнейшы голас свайго народнага паэта Янкі Купалы. Жыццерадасны і бадзёры, магутны і прыгожы голас.

Разам з усім совецкім народам, «Звязда» шле гарачае прывітанне і найлепшыя пажаданні народнаму паэту ордэнаноснай БССР — Янку Купале.

джаюць у шырокіх масах творчы

Н. ГАЛАДЗЕД.

НАРОДНАМУ ПАЭТУ СОВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ— ЯНКУ КУПАЛЕ

Прэзідыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР **горача вітае** народнага паэта Совецкай Беларусі **ЯНКУ КУПАЛУ** з трыццацігадовым юбілеем творчай работы і, жадаючы здароўя, сіл і доўгага жыцця, выказвае **ўпэўненасць** у тым, што **Янка Купала аддасць усё сваё жыццё,** каб мастацкім словам служыць **справе соцыялізма.**

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР
А. ЧАРВЯКОЎ.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР
М. ЛЯЎКОЎ.

Цэнтральны совет профсаюзаў Беларусі ад імя рабочых і працоўных БССР горача віншуе Вас з 30-гадовым юбілеем Вашай літаратурнай дзейнасці.

Сваімі творамі, асабліва за апошнія гады, Вы дапамагалі партыі ў справе выхавання новага чалавека — актыўнага будаўніка бяскласавага соцыялістычнага грамадства.

Ваша паэма «Над ракою Арэсай» — велізарны ўклад у совецкую літаратуру БССР і СССР, твор, які паказвае герояў нашай будоўлі.

Прэзідыум ЦСПСБ жадае Вам, таварыш Купала, доўгага жыцця і плённай работы, новых поспехаў у мастацкім паказе велічы і героікі эпохі соцыялізма.

Старшыня ЦСПСБ
З. КАВАЛЬЧУК.

ЮБІЛЯРУ

Праўленне саюза совецкіх пісьменнікаў СССР горача вітае Вас, народнага паэта Беларусі, дарагога **Івана Дамінікавіча** са слаўнай трыццацігадовай літаратурнай дзейнасцю.

Пролетарская рэволюцыя і ленінская комуністычная партыя стварылі ўмовы для яркага росквіту Вашага вялікага паэтычнага таленту. Вашы песні — каштоўны ўклад ў нашу совецкую соцыялістычную культуру. Жадаем Вам многіх гадоў слаўнай творчай дзейнасці на карысць будаўніцтва соцыялізма.

Праўленне саюза совецкіх пісьменнікаў ЛАХУЦІ

СПЯВАЙ, ПАЭТ!

Спявай, паэт! Хай узлятае
На славу новым людзям края,
Як сокал, песня баявая
З усіх дарог!
З усіх дарог!

Спявай, паэт! Ад сэрца зычу:
Твой голас, знойдзены ў
Кастрычніх,
Няхай гучней пяе і кліча
Да перамог!
Да перамог!

АНДРЭЙ АЛЕКСАНДРОВІЧ.

ЯНКУ КУПАЛЕ

ДА 30-ГАДОВАГА ЮБІЛЕЮ

Узышоў юнак калісьці
На пагорак роднай вёскі.
Калыхаўся сум у лісці,
Млелі песень адгалоскі.
А ў разлогах далеч сініх
Лятуценне ткалі межы.
Слаўся смутак па даліне
Ды смугою лес мярэжыў.
Крыж пануры, знак пакуты,
Вартаваў дарогі, гоні,
А мужык, худы, разуты,
Рукі з гора клаў на скроні.
Убіраў юнак у сэрца
З'яў журботныя акорды,
Каб у вочы крывяжэрцам
Кінуць слова гневу цвёрда.
Клікаў ён народ свой к волі,
Сеяў зерні поўнай жменяй,
Каб дабра яму даць болей,
А каб крыўды стала меней.
І складаў ён песні-былі
Для развагі і для ўпехі
Тым, каго з давён тулілі
У хібарках цёмных стрэхі.
Падымаў ён песняй ролі,
Будзіў песняй сон заціты.
Іх спяваў пастух у полі,
Маладзіцы і дзяўчаты.
Шмат пуцін схадзіў ён з
песняй,
Звонкай, яркай, як дзень
ясны.
Ды ў імгле было прадвесне,
Цмяным шлях быў яму
ўласны.
Толькі бура-навальніца,
Гімн, што Ленін прынёс свету,
Ясназорай бліскавіцай
Асвяціла зрок паэту.
Трон упаў, і ўсе тыраны
Тою бурай былі змяты.
Новы дзень, усход румяны,
Гэтым гімнам быў зачаты.
Дзень наш сёнешні—прасторы,
Зорны шлях прыгожай былі,
Тая казка, аб каторай
Людзі толькі цмяна снілі.
Ідуць шляхам тым героі,
Каб здабыць магутнасць,
славу,
Каб свет цалкам перакроіць
Ды зрабіць комуны справу.
Дык складай-жа, пясняр, далей
Песні сонечным краінам,
Вольным людзям грознай сталі,
Іх узлётам сакаліным!

Я. КОЛАС.
Народны паэт БССР

НАРОДНАМУ ПАЭТУ Янку КУПАЛЕ

У сувязі са споўніўшымся трыццацігоддзем Вашай творчай дзейнасці, прэзідыум Беларускай акадэміі навук перадае сардэчныя пажаданні далейшага поспеху ў Вашай творчасці. Мы ўпэўнены, што пролетарская паэзія ўзбагаціцца яшчэ Вашымі многімі творамі, якія бязлітасна бічуюць капіталістычныя перажыткі, Вашы радкі будуць бадзёрым заклікам радасці новага жыцця і яго тварца вялікай комуністычнай партыі **Леніна—Сталіна.** Мы ўпэўнены, што як у пільнага вартавога працоўных, — ваша вострае пяро будзе служыць справе ўмацавання братства народаў, будзе бязлітасна разіць мяшчанства, пошласць і невуцтва і вучыць вялікай любві і ўвазе да новага чалавека — тварца соцыялізма.

Прэзідэнт Беларускай акадэміі навук —
акадэмік П. ГОРЫН.

МЕНСК
ЦК КП(б)Б — ТТ. ГІКАЛО, ВАЛКОВІЧУ
СОЎНАРКОМ БССР — Т. ГАЛАДЗЕДУ

Гадавы план прамысловасцю Гомеля 10 снежня выканан на 100,2 проц. Дана дзяржаве прадукцыі на 150.905 тыс. рублёў.

Абяцанне гомельскага партактыва і злёта стаханаўцаў выканаць гадавы план 10 снежня рэалізавана.

Сакратар Гомельскага гаркома КП(б)Б СТАКУН.
Старшыня горсовета МАЛАШОНАК.
Старшыня горпрофсовета ШАПІРА.

Форма адзення і знакі адрознення ў Чырвонай арміі

Совет Народных Камісараў СССР зацвердзіў форму адзення і знакі адрознення каманднага, начальніцкага і радавога састава сухапутных і паветраных сіл РСЧА.

Для каманднага і начальніцкага састава ўсёй арміі, за выключэннем паветраных сіл, уводзіцца суконная фуражка з markдругімі (па роду войск) каляровымі аколышамі (малінавы — у пяхоце, сіні — у кавалерыі, чорны — у артылерыі, тэхнічных і хімічных войсках і т. д.). Для камбінаванай носкі з сталёвым шлемам і для работы ў полі ўведзена суконная пілотка. У часцях паветраных сіл, замест фуражкі, уводзіцца суконная пілотка. У кавалерыі і коннай артылерыі захоўваецца шынель існуючага ўзору, а для астатніх радоў войск уводзіцца двухбортная шынель.

Для каманднага і начальніцкага састава паветраных сіл і аўтабронетанкавых войск устаноўлена форма — адкрыты фрэнч і штаны-брыджы. У тылавых установах і штабах — закрыты фрэнч, штаны на выпуск і хромавыя бацінкі. Для работы ў полі — крагі і боты. Для штодзеннай носкі ў страі ва ўсіх родах войск захоўваюцца гімнасцёрка, штаны і абутак існуючага пакрою. Па-за строем — закрыты фрэнч, а для камандзіраў паветраных сіл і аўтабронетанкавых войск — фрэнч адкрыты, штаны на-выпуск і хромавыя бацінкі. На фуражках, каўнярах, абшлагах рукавоў і па знадворнаму шву штаноў уводзіцца акантоўка розных колераў.

Малодшы камандны і радавы састаў усіх радоў войск, за выключэннем паветраных сіл, будзе насіць фуражкі з каляровым аколышам, а для камбінаванай носкі са сталёвым шлемам для ўсіх радоў войск і для ўсяго пераменнага састава тэрытарыяльных часцей узамен фуражкі ўстаноўлена пілотка.

Знакі адрознення для каманднага састава ўстанаўляюцца на пятліцах з залатой акантоўкай і на рукавах.

Маршал Совецкага Саюза мае на чырвоных пятліцах вышытую вялікую залатую звязду, на рукаве таксама вышытая вялікая залатая звязда і адзін вугольнік з шырокага залатога галуна і чырвонага сукна.

Камандарм 1-га ранга мае на пятліцах вышытую залатую звязду і 4 ромбы, на рукаве вышытую залатую звязду і адзін вугольнік з шырокага залатога галуна.

Камандарм 2-га ранга — на пятліцах чатыры ромбы, на рукаве— чатыры вугольнікі з сярэдняга залатога галуна.

Камкор — на пятліцах тры ромбы, на рукаве — тры вугольнікі з сярэдняга залатога галуна; камдзіў — два ромбы і два вугольнікі з сярэдняга залатога галуна; камбрыг—адзін ромб і адзін вугольнік з сярэдняга залатога галуна; палкоўнік — тры прамавугольнікі і адзін сярэдні вугольнік з чырвонага сукна з вузкай залатой акантоўкай; майор — два прамавугольнікі і два сярэднія вугольнікі з чырвонага сукна. Капітану прысвоен на пятліцах — адзін прамавугольнік, на рукаве — адзін сярэдні вугольнік з чырвонага сукна, старшаму лейтэнанту — тры квадраты і тры вузкія вугольнікі з чырвонага сукна, лейтэнанту — два квадраты і два вузкія вугольнікі з чырвонага сукна.

Для армейскага камісара 1-га ранга ўстаноўлены знакі адрознення — вышытая залатая звязда і 4 ромбы на малінавай пятліцы з чорнай акантоўкай, на рукаве— вышытая залатая звязда.

Для астатняга ваенна-палітычнага састава сухапутных і паветраных сіл устанаўляюцца знакі адрознення на пятліцах (без залатой акантоўкі і эмблемы) па прысвоенаму ваеннаму званню, а на рукаве — чырвоная звязда з сярпом і молатам.

Устаноўлены таксама знакі адрознення для ваенна-тэхнічнага, ваенна-юрыдычнага, ваенна-гаспадарчага, адміністратыўнага, ваенна-медыцынскага і ваенна-ветэрынарнага састава. Для ўсіх гэтых асоб знакі адрознення па прысвоенаму званню ўстанаўляюцца на пятліцах; нарукаўных знакаў яны не маюць.

Трыццацігоддзе літаратурнай дзейнасці народнага паэта рэспублікі Янкі КУПАЛЫ

МАКСІМ ГОРКІ і ЯНКА КУПАЛА з групай беларускіх пісьменнікаў.

ЛАХУЦІ

Народны паэт Таджыкістана

ЯНКА КУПАЛА

(Да 30-годдзя літаратурнай дзейнасці)

Рыцар магутны — смелае вока,
Зброі зіянне, лёскат метала.
Вось пераможна прышоў ён здалёка
Ў край той забыты Янка Купала.

— Хто зямлю гэту радаваў песняй?
Сэрца чыё к ёй любоўю палала?
Хто яе горам і радасцю песціў—
Чую я голас: Янка Купала.

— Я гэтай ружай захоплен квяцістай.
І калі-б нават смерць пагражала,
Хай! для яе салавей я вячысты,
Тут прад табою Янка Купала.

— Слухай, я друг твой, Кастрычнік мне імя.
Родны твой дом з парахні запалалай
Хочу узняць я рукамі сваімі,
Каб радасным стаў наш Янка Купала.

Хай твая песня высока ўзвіецца,
Каб сёння зямля цябе ўся прывітала.
Хай кожны пакажа з радасцю ў сэрцы,
Вось ён, глядзіце, Янка Купала.

Пырхнуў з палону салоўка на волю,
Сіла ў магутнага льва загуляла.
Болей не ведае мукі і болю
Болей не плача Янка Купала.

Песня жалобаю больш не ліецца,
Песня па-львінаму рыкаць стала.
Ружа яго расцвітае, смяецца
Што за шчаслівец Янка Купала.

Пераклад з рускага тэксту
МІКОЛЫ ХВЕДАРОВІЧА

Напісана ў адказ на верш Янкі Купалы «Я не паэт».

ЯНКУ КУПАЛЕ

Тэлеграма народнага паэта — ашуга Дагестана СУЛЕЙМАНА СТАЛЬСКАГА

З прычыны хваробы прыняць удзел у Вашых урачыстасцях не маю ніякай магчымасці. Жадаю Вам вялікіх перамог у далейшай Вашай барацьбе.

СУЛЕЙМАН СТАЛЬСКІ.

Сіла Янкі Купалы ў тым, што ён фашыстаў б'е метка. Сіла Янкі Купалы ў тым, што ён выхоўвае рэспубліцы нязломную моладзь. Сіла Янкі Купалы ў тым, што ён сам дагэтуль малады.

Вітаю вялікага паэта, акадэміка радаснай сталінскай эпохі, народнага песняра.

ГОРАЧА ВІНШУЮ

Горача абдымаю і віншую Янку Купалу з яго юбілеем. Жадаю яму далейшага шматгадовага жыцця на радасць беларускага народу, а таксама ўсіх народаў Саюза. Шкадую, што ў гэты дзень мяне няма сярод вас.

ДЖАВАХІШВІЛІ.

Тіфліс.

ЯНКА КУПАЛА

А на рэчцы на Арэсе

(Урывак з паэмы «Над ракою Арэсай»).

А на рэчцы на Арэсе
Тэмп узяты шпаркі:
Комунары, комунаркі
Глядзяць гаспадаркі.

Тут спаборніцтва ў пашане,
Ударніцтва такжа,
Кожны месца сваё знае,
Бо іначай—як-жа?!

Не пагаснуць для іх зоркі,
Як дасюль не гаслі;
Пашыраецца комуна,
Пашырае яслі.

***

А на рэчцы на Арэсе
Растуць окцябраты,
Піонеры, комсамольцы —
З большэвіцкім гартам.

Расце змена комунарам,
Стойкім, гартаваным,
Служыць будуць комунарству,
Як бацькі, аддана.

Не папусцяць сябе ў крыўду
Ў буры, ў ліхалецці;
Для іх цэлы свет—край родны,
Для іх сонца свеціць.

***

А на рэчцы на Арэсе —
Будынкі, будынкі!
Пахнуць соснаю смалістай,
Пахнуць свежым тынкам.

Сцены гладка склютаваны,
Страхі з бляхі белай,
Столь, падлога габляваны,
Вокны ў сажань цэлы.

Днём іх сонца асвятляе,
Электрыка—ўночы...
Так сабе сам іх пастроіў
Комунар-рабочы.

***

А на рэчцы на Арэсе
Многа, многа дзіва;
Жывуць сабе комунары,
Весела, шчасліва.

Ды комуну сваю ладзяць,

СЛАЎНАМУ ЮБІЛЯРУ

Пісьменнікі Совецкай Украіны шлюць палкае прывітанне выдатнаму таленавітаму песняру нашай вялікай соцыялістычнай бацькаўшчыны, слаўнаму юбіляру, народнаму паэту Совецкай Беларусі Янку Купале. Ад усёй душы вітаем паэта і ўсю квітнеючую совецкую беларускую літаратуру з вялікім радасным днём трыццацігадовага юбілея, які з'яўляецца святам растучай мастацкай літаратуры ўсяго Совецкага Саюза. Янка Купала такі-ж блізкі, такі-ж родны для Совецкай Украіны і іншых брацкіх рэспублік, як і для Совецкай Беларусі. Мы любім яго выдатныя песні, мы многаму вучымся ў Янкі Купалы — нашага друга, старэйшага майстра, інжынера душ першага ранга. Усім сэрцам святкуем з вамі радасную дату на шляху развіцця совецкай літаратуры, кіруемай вялікай партыяй Леніна—Сталіна, акружанай любоўю і клопатамі ўсіх народаў Совецкага Саюза, любоўю і клопатамі правадыра народаў, найвялікшага друга і настаўніка нашай літаратуры тав. Сталіна.

Няхай жыве Совецкая Соцыялістычная Беларусь!

Няхай жыве беларуская совецкая літаратура!

Няхай жыве яе моцны заслужаны юбіляр — народны паэт Янка Купала!

Сенчэнка, Мікітэнка, Тычына, Панч, Карнейчук, Кірыленка, Бажан, Капіленка, Яноўскі, Усенка, Первамайскі, Любчанка, Качэрга, Фефер, Каваленка, Гарадской, С. Галаваноўскі, Квітко, Гофштэйн, Смоліч, Коцюба, Пацяк, Левіціна, Каліеснік, Смілянскі, Лур'е, Рэзнік, Тардоў, Тэрэшчанка.

***

Дарагі Янка Дамінікавіч!

Совецкія пісьменнікі Грузіі падзяляюць агульную радасць брацкай беларускай літаратуры працоўных мас у дзень Вашага слаўнага юбілея. Многія гады Вы, жывы класік беларускай літаратуры, глыбока выказвалі пакуты Вашага прыгнечанага народу, унушалі веру ў будучае.

У апошнія гады, далучыўшыся да гераічных подвігаў беларускага народу, Вы ў захапляючых песнях апяваеце вялікія справы, натхнёныя партыяй большэвікоў і геніем Сталіна.

Шлем палкае брацкае прывітанне. Жывіце доўга. Няхай Ваша песня таксама бадзёра гучыць на ўсім абшары нашай вялікай совецкай радзімы.

Прэзідыум саюза пісьменнікаў Грузіі.

***

Брацкае палкае прывітанне народнаму паэту беларускага народу, ваяўнічаму і нежнаму лірыку **Янку Купале** з поваду яго трыццацігадовага юбілея.

Паэзія Совецкай Арменіі ідэйна звязана непарушнымі узамі з паэзіяй Совецкай Беларусі. У прыгожай творчасці Янкі Купалы я адчуваю ў пэўнай меры выключную сувязь соцыялістычнага зместу з нацыянальнай формай.

Жадаю дарагому юбіляру доўгіх гадоў работы для вялікай літаратуры народаў СССР.

Паэт АЗАТ ВШТУНІ.

ТВОРЫ ЯНКІ КУПАЛЫ НА МОВАХ НАРОДАЎ СССР

* «Жалейка», «Гусляр», «Адвечная песня», «Шляхам жыцця», «Сон на кургане», «Паўлінка» — вось усе кнігі Янкі Купалы, якія былі надрукаваны да рэволюцыі. Агульны тыраж гэтых кніжак ледзь дасягаў 10.000.

Ці магла знайсці месца ў тагачасным друку багатая, шматгранная творчасць паэта? Далёка не. Нож царскай цэнзуры жыўцом выразаў радкі пратэсту, радкі абурэння, нянавісці, крыўды.

Толькі пры совецкай уладзе народны паэт знайшоў свайго чытача і выдаўца. Калі ўлічыць агульны тыраж кніг Купалы, выданых за час дыктатуры пролетарыята, то ён дасягае 150.000. Цікава адзначыць, што толькі ў перакладах на рускую мову творы паэта надрукаваны тыражом у 17.000.

* У газетах «Правда» і «Известия» за 1934 і 1935 год надрукаваны наступныя пераклады з твораў паэта: «Выпраўляла маці сына», «З'езду советаў», «Украіна», «Памяці Шэўчанка», «Хвалюецца сіняе мора», «Я веру», «Беларусі ордэнаноснай», «Сыны», «Як у госці сын прыехаў», «Дзве дзяўчыны», «Хлопчык і лётчык», «Нашаму святу», «Сонца», «Партызаны», «Госці», «Лён» і інш.

* Паэма «Над ракою Арэсай» выйшла з друку ў 1933 г. За два гады кніга мела два выданні (абодва распраданы). Апрача гэтага выйшла паэма асобнымі кніжкамі на рускай і польскай мовах.

* З 1925 па 1932 гады Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі выдала і перавыдала збор твораў паэта у 6 томах. Абодва выданні разышліся.

* За апошнія месяцы ў яўрэйскіх газетах «Акцябр», «Пролетарышэ фронт», «Юнгер Ленінац» і журнале «Штэрн» былі надрукаваны пераклады наступных вершаў Янкі Купалы: «Хлопчык і лётчык», «Выпраўляла маці сына», «Брыгадзір», «Мужык», «Я не паэт», «А ў Вісле плавае тапелец» і іншыя.

* У газеце «Орка» (Менск) выдаўна былі надрукаваны вершы Купалы — «Дарогі» і «Як у госці сын прыехаў» у перакладах на польскую мову.

ЯНКУ КУПАЛЕ

Тэлеграма народнага паэта — ашуга Дагестана СУЛЕЙМАНА СТАЛЬСКАГА

З прычыны хваробы прыняць удзел у Вашых урачыстасцях не маю ніякай магчымасці. Жадаю Вам вялікіх перамог у далейшай Вашай барацьбе.

СУЛЕЙМАН СТАЛЬСКІ.

Сіла Янкі Купалы ў тым, што ён фашыстаў б'е метка. Сіла Янкі Купалы ў тым, што ён выхоўвае рэспубліцы нязломную моладзь. Сіла Янкі Купалы ў тым, што ён сам дагэтуль малады.

Вітаю вялікага паэта, акадэміка радаснай сталінскай эпохі, народнага песняра.

ПАЎЛО ТЫЧЫНА.

Кіеў, 10 снежня 1935 г.

ДАРАГІ ЯНКА КУПАЛА!

Сардэчна вітаю Вас у 30-гадовы юбілей Вашай багатай паэзіі беларускага народу. Абяцаю зрабіць больш, чым да гэтага часу для таго, каб латышскія рабочыя і сяляне маглі-б пазнаёміцца з Вашай паэзіяй і праз яе ўспрыняць-бы сэрца і думы Беларусі.

ЛІНАРД ЛАЙЦЭНС.

Масква, 5 снежня, 1935 г.

ГОРАЧА ВІНШУЮ

Горача абдымаю і віншую Янку Купалу з яго юбілеем. Жадаю яму далейшага шматгадовага жыцця на радасць беларускага народу, а таксама ўсіх народаў Саюза. Шкадую, што ў гэты дзень мяне няма сярод вас.

ДЖАВАХІШВІЛІ.

Тіфліс.

Гарачае прывітанне слаўнаму народнаму паэту Совецкай Беларусі Янку Купале ў дзень трыццацігоддзя яго творчай дзейнасці.

Народны артыст рэспублікі МЕЙЕРХОЛЬД.

Так сабе самі іх пастроіў
Комунар-рабочы.

**

А на рэчцы на Арэсе
Многа, многа дзіва;
Жывуць сабе комунары,
Весела, шчасліва.

Ды комуну сваю ладзяць,
Каб што дзе ды лепей,
Запяваюць гулка песні:
— «Калі хто зачэпе,
Ды час прыдзе, ды паклічуць
Да новай работы, —
Пойдзем асушаць з вінтоўкай
Пінскія балоты!».

— **ЯНКА КУПАЛА з групай совецкіх пісьменнікаў на Менскім вакзале перад ад'ездам у Чэхаславакію, 3 кастрычніка 1935 г.** Фото Я. САЛАВЕЙЧЫКА.

Я. БРАНШТЭЙН

ЛЯ ВЫТОКАЎ

(ЯНКА КУПАЛА У ПЕРЫЯД РЭВОЛЮЦЫІ 1905 года)

30 год таму назад (май 1905 г.) у прыёмнай рэдакцыі менскай газеты **«Северо-Западный край»** стаяў малады 23-гадовы сялянскі юнак **Іван Луцэвіч**, скромна камечачы ў руках свой першы верш **«Мужык»**.

Сын абеззямеленага дробнага арандатара, самавучка, ён прынёс з сабою гарачае дыханне сялянскіх мас, абуджаных рэволюцыяй да палітычнага жыцця.

Магчыма, што ў рэдакцыі мала хто заўважыў гэтага маладога паэта, каму было суджана стаць народным паэтам Совецкай Беларусі Янкам Купалай.

Але за сценамі рэдакцыі, куды прынёс свой першы верш малады паэт, па гарадах, вёсках і мястэчках глухога «Северо-Западного края» па неабсяжных прасторах усёй расійскай імперыі бушавалі рэволюцыйныя віхуры, ламаліся з трэскам грамадскія «устоі», ішлі вялікія хваляванні ў гушчы народных мас, у прыватнасці, сярод шматмільённага сялянства.

Ішоў вялікі 1905 год. Соцыяльная атмасфера накалялася і ў гэтай атмасферы па-асобнаму з[illegible] гучалі першыя, здавалася-б наіўна-дэмакратычныя, радкі Янкі Купалы.

Іранічны рэфрэн (паўтор) з верша «Мужык» — «бо я мужык, дурны мужык» — таіў у сабе магутны зарад векавой сялянскай нянавісці к пану, к чыноўніку, зарад растучай самасвядомасці тых беларускіх сялянскіх мас, чыім паэтычным хадаком у рэволюцыі 1905 года з'яўляўся Янка Купала.

Гэты наіўны, іранічны, нават крыху жаласлівы рэфрэн раптам абрываецца на двух апошніх строфах, якія ўжо гучаць па-новаму, з паэтычным гневам, з гордасцю самасвядомасці, што вырасла ў атмасферы сапраўды агульнанароднай рэволюцыі.

І кожны, хто мяне спытае,
Пачуе толькі адзін крык:
Што хоць мной кожны пагарджае,
Я буду жыць, бо я мужык!

Так сялянскі дэмакрат, ва ўсёй яго супярэчлівасці, з яго набалелай соцыяльнай нянавісцю, з імкненнем да лепшага і з сялянскай дробнабуржуазнай палавінчатасцю, з яго «сілай і бяссіллем» (**Ленін**) быў высока падняты на грэбені хвалі рэволюцыйнай, агульнанароднай барацьбы 1905 года.

Пройдуць гады. На змену рэволюцыі прыдзе глухая сталыпінская рэакцыя. Грымне імперыялістычная вайна. Янка Купала з трагічным адчаем апустошанага паэта, трапіўшага ў нацыяналістычны тупік, будзе мітусіцца па магільных курганах свайго ўласнага творчага мінулага. Але зарад 1905 года не пройдзе дарэмна.

Паэт будзе пакутаваць. Яму цяжка будзе ў «стане ликующих и праздно-болтающих» буржуазна-нацыяналістычных лібералаў з «Нашай Нівы». Яго магутны народны талент, які зарадзіўся ў вялікай народнай вайне 1905 года, які распазнаў абаяльнасць рэволюцыйнай навальніцы, яго рэалістычны талент, які карэннямі ўваходзіць у народную творчасць, будзе нават у самыя глухія гады рвацца ў лепшыя хвіліны ідэйнага прасвятлення з балота нацыяналізма і рэакцыі на волю, «к зоркам».

Вось чаму ўжо вакол ранніх рэволюцыйных вершаў Купалы перыяда рэволюцыі 1905 года і, у прыватнасці, першага яго зборніка **«Жалейка»** (вышаў у 1908 годзе) узнікла жорсткая літаратурная барацьба — **класавая** барацьба, якая не астыла і ў нашы дні.

Гэта была барацьба па асноўнаму пытанню шляхоў росту Купалаўскай творчасці — па пытанню аб яе вытоках.

Польскія паны, беларускія нацдэмы і царскія цэнзары ў чулым яднанні старанна змазвалі ўсякую сувязь паэта з вялікай рэволюцыяй, якая нарадзіла яго.

Беларускія нацдэмы з няменшым стараннем прабавалі ўбіць клін паміж раннім Купалай і рэволюцыйным народам. З пагардай мяшчанскіх эстэтаў яны гаварылі аб тэндэнцыйнасці, «шурпатасці» ранніх рэволюцыйных вершаў Купалы перыяда рэволюцыі 1905 года і, у прыватнасці, яго кнігі «Жалейка», якая ў асноўным жывілася сокамі вялікіх гадоў першай рускай рэволюцыі.

Гэтым яны імкнуліся затушаваць карэннае пытанне Купалаўскай творчасці, а іменна пытанне аб тым, як і ў якой меры ранні Купала з'яўляецца люстрам першай рускай рэволюцыі і тых мас сялянства, якія прымалі ўдзел у гэтай рэволюцыі.

«Шурпатыя вершы!» «Слаба апрацаваныя з боку формы і мовы». Ці-ж не так ацэньвалі рускія дваранскія эстэты «тапорны талент» Некрасава — яго магутныя гнеўныя радкі?!

Усёй сваёй істотай пісьменніка, усім стылем сваіх вершаў Купала перыяда першай рускай рэволюцыі арганічна ўваходзіць у сям'ю рускай рэволюцыйна-дэмакратычнай і розначыннай літаратуры.

«Я не паэта, о крый мяне божа» — так пачынае Янка Купала свой зборнік вершаў «Жалейка». Ужо тут адчуваецца традыцыя рускай рэволюцыйна-дэмакратычнай паэзіі, падкрэсліваючай, у процівагу эстэтам, што «паэтам можаш ты не быць, але грамадзянінам быць абавязан» (Некрасаў).

Так пісаў рэволюцыйна-дэмакратычны паэт **В. С. Курачкін:**

Я не поэт и не связанный узами
С музами...

Так пісаў паэт-народаволец **Н. А. Марозаў:**

Нет, не рожден поэтом я
Средь грёз и рифм забыться.

Але гэта знешняе адмаўленне ад паэтычнай годнасці, гэта скромнае самаадмаўленне адначасова служыць своеасаблівым прыёмам эзопаўскай гутаркі для захавання сапраўднага рэволюцыйнага зместу паэзіі.

Калі Купала скромна гаворыць аб сваёй музе, як аб «верабейку», які ціха чылікае, калі ён уяўляецца перад чытачом, як «ціхі, нясмелы» — «от, ведама, просты Янка Купала» — ён тут-жа, за плячыма пануючых класаў, хітра ўсміхаецца.

Ужо не такі ён ціхі—гэты беззямельны бадзяга з фальварка Вязынка!

Паэт не раз з парадыйнай інтанацыяй ужывае кальцоўскія вобразы аратага і касца. Але замест кальцоўскага ўдалага малайца, які выходзіць у стэп касіць, каб пазбіраць грошы і ўзамен атрымаць «дачку старасты», у Купалаўскіх вершах аб касьбе вырастае вобраз касца, які намякае, што ён выходзіць у поле «як-бы на вайну».

Быў даўней народ хітрэй
Не знаў стрэльбаў, дык аей,
Коскі шаблямі былі
Ваяваць з імі ішлі.

Паэтычны падтэкст гэтых радкоў нясе ў сабе велізарны зарад соцыяльнай выбуховай сілы. Сялянскі чытач таго часу дасканала разумеў свайго паэта з поўслова. Гутарка ішла аб традыцыйнай сялянскай касе, якая не на аднаго памешчыка наганяла смяротны страх. Купала ва многіх вершах, знешне напамінаючых нявінныя народныя зарысоўкі «земляробчай працы», намякае на «другую вялікую касьбу».

Гэта іранічная і сатырычная інтанацыя нярэдка пераходзіць у суровы сарказм.

Вось адзін з шматлікіх прыкладаў:

Адзін другім гандлююць
Купляюць, як той квас,
Падноскі падбіваюць
Стаячаму не раз.
І як тут не смяяцца
І праўды не сказаць.
Варон на свеце многа
Ды некаму страляць.

Гэты недвухсэнсны прыпеў аб варонах, якіх не шкодзіла-б пераstraляць, кідае яркае святло на Купалаўскую манеру спяваць на ўзор **Беранжа**. І ў рэволюцыйна-дэмакратычнай рускай паэзіі, як вядома, жанры Беранжэ карысталіся вялікім поспехам.

Праўда, сялянская маса, чыім паэтам выступаў Купала, часта таксама «плакала і малілася» (**Ленін**) і песні ранняга Купалы, побач з рэволюцыйным пратэстам супроць існуючага ладу, «плачуць», «галосяць».

Паказ цяжкай галечы, жальбы на горкую долю выконваюць у Купалы функцыю пратэсту. Сэнтыментальная страфа з'яўляецца тут у некаторай меры «преддверием» к баявой страфе заклiку.

Вось характэрныя «слязлівыя» вершы з «Жалейкі»:

Пашкадуй мужыка-бедака
Ты, што вечна адзеты і сыт.
Пашкадуй—не адсохне рука,
Бо яму свет да шчасця закрыт,
Бо за крыўду сваю адамсціць
Свінням будзе крыві не набраць.
Адамсціць, аж зямля задрыжыць,
Аж віхры зашумяць, загудзяць.

Тут вельмі своеасаблівая «слязлівасць»! За сантыментальным радком «пашкадуй» ідзе грозная перасцярога, поўная нянавісці і помсты — шэўчэнкаўскія радкі!

З пачуццём самасвядомасці напісаны верш Купалы «Каму вас, песні». З іранічнай пагардай Купала гаворыць пра «нейкі ўчоны моль», які «ў будучым» ахрысціць яго, Купалу, імем песняр «з народу» і напіша аб ім «у газетах».

Спалі вас, песні, дым чырвоны,
Чым мае гэткі лёс спаткаць, —

гаворыць з гэтае прычыны Купала.

Гэта не ў брыво, а ў вока тым нацдэмаўскім «вучоным молям», якія наварочалі шмат нацыяналістычнай балбатні аб «песнярах з народу».

Купала з агідай гаворыць аб гэтых «вучоных» і іх «песнярах з народу». Ён дасканала ведае цану гэтым нацыяналістычным народніцкім лібералам, якія так і «стараюцца для народу».

Гэта варожая насцярожанасць Купалы ў адносінах да ліберальнай народніцкай інтэлігенцыі безумоўна выражае найбольш моцны бок Купалы першага перыяда. Купала — з народам. Тут ён чарпае сваю сілу.

Гэта і вызначыла адносіны Купалы да народнай творчасці. «Жалейка» — найярчэйшы доказ таго, што сапраўднае мастацтва, як гаварыў **Ленін**, «павінна ўваходзіць сваімі найглыбейшымі карэннямі ў самую гушчу шырокіх працоўных мас», у іх творчасць.

Купала так дасканала ведае народную творчасць, што ў сваіх наследваннях ёй, ён нярэдка дасягае вышыні лепшых яе арыгінальных узораў. Выключна лёгкакрылы песенны лад, выдатная музычнасць, незабыўная ў сваёй прастаце вобразнасць — вось якасць народных песень Купалы.

Але Купала ведае, што наследванне народнай творчасці без свядомага рэволюцыйнага адбору яго прыводзіць к таннай нацыяналістычнай стылізацыі. Купала высмейвае падобных стылізатараў.

Традыцыйную ліберальную ідылію пастушка («пастораль») Купала зрывае адным заключным радком:

Але пастух—ці сыт, ці еў?

У другім месцы Купала з пагардай гаворыць аб «псеўда-сялянскіх» і «псеўда-народных» паэтах, якія ідэалізуюць вёску:

Праз тое і вёску так хваляць паэты,
Найболей такія, што з'еўшы катлетаў.

З такімі «бутэрброднымі» паэтамі і публіцыстамі Янку Купалу было суджана хутка сустрэцца ў нацыяналістычным часопісе «Наша ніва».

Яны пазней, на жаль, не без поспеху, упягнулі за сабою паэта ў балота нацыяналізма і рэакцыйнай ідэалізацыі вёскі. Ледзь прыкметныя сімптомы гэтага ідэйнага спаду можна выкрыць ужо і ў зборніку «Жалейка». Ад[illegible] доля асветніцкага рэфармізма ў некаторых радках з «Жалейкі».

«Жалейка» бясспрэчна з'яўляецца баявым творам рэволюцыйна-дэмакратычнай «музы помсты і суму». Пачуццё нацыянальнага прыгнёту, заклік да барацьбы за нацыянальнае вызваленне, за рэдкім выключэннем, тут зусім чужы буржуазнаму нацыяналізму.

Аднак, дваістасць і палавінчатасць дробнай буржуазіі дае сябе адчуваць сям-там ужо і ў «Жалейцы».

Побач з вершамі, якія адмаўляюць суцэльны бяскласавы характар беларускага народу, побач з саркастычным паказам «хітрага мужычка», які з «ураднікам у шайцы», Купала сям-там ужо ў «Жалейцы» высоўвае лозунг «агульна-нацыянальнай салідарнасці». На сцэну выступае нацыяналістычная «маці-Беларусь». Намячаюцца першыя крокі Купалы ў бок нацыянал-рамантызма, г. зн. у бок рэакцыйна-нацыяналістычнай ідэалізацыі «добрага старога часу» беларускага сярэднявечча.

Аднак, усё гэта ў тэксце рэволюцыйна-дэмакратычнай «Жалейкі» гучыць пакуль што толькі, як «гук няверны», што вырвала ў ліры рука паэта (так Ленін пісаў аб ідэйных зрывах Некрасава).

Купала перыяда рэволюцыі 1905 года з'яўляецца ў асноўным сапраўдным прадстаўніком рэволюцыйна-дэмакратычнай, сялянскай літаратуры.

Тут, у вялікай агульна-народнай рэволюцыі — вытокі яго творчасці.

Трыццацігоддзе літаратурнай дзейнасці народнага паэта рэспублікі Янкі КУПАЛЫ

Абвілася краіна

Словы ЯНКІ КУПАЛЫ Музыка Л. ЯМПОЛЬСКАГА.

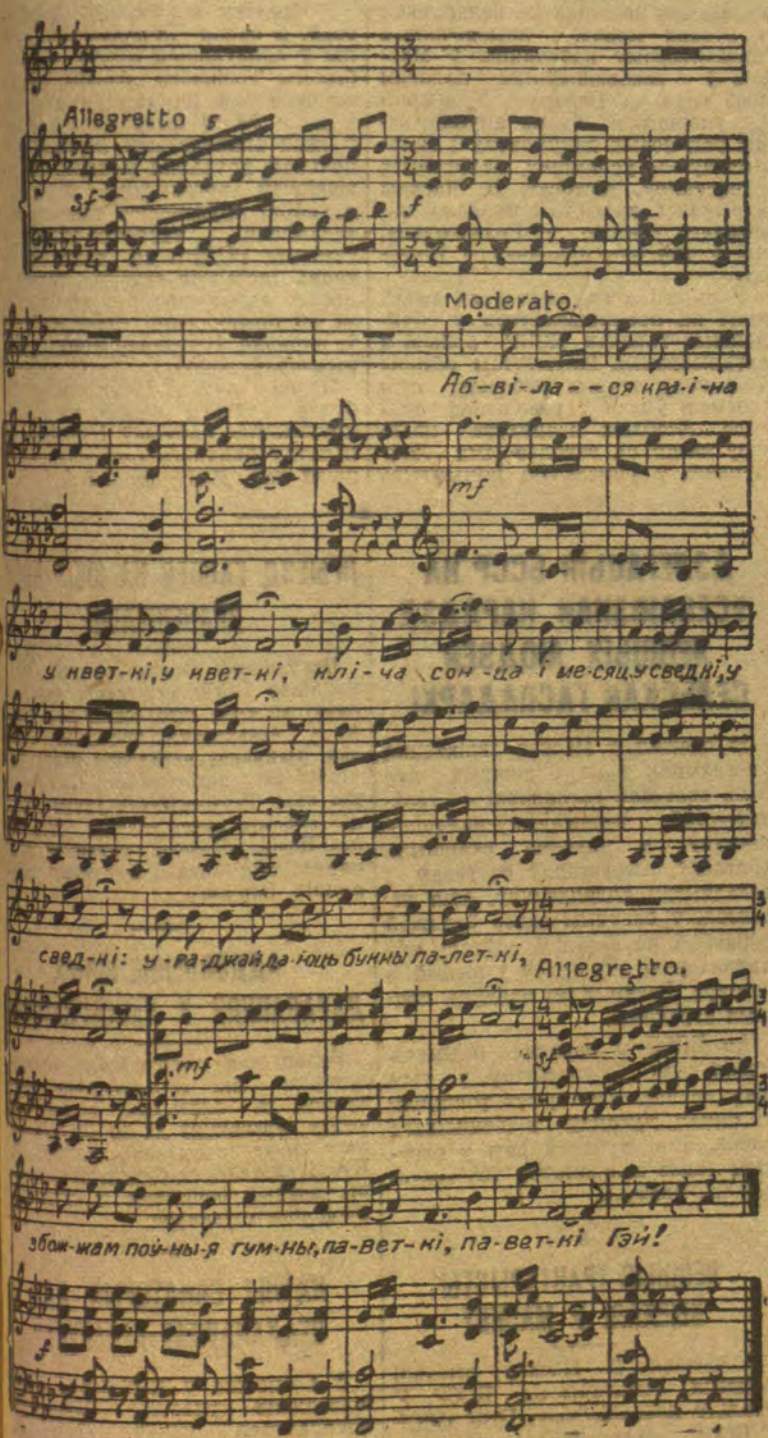

Абвілася краіна
У кветкі,
Кліча сонца і месяц
У сведкі.
Ураджай даюць буйны
Палеткі.
Збожжам поўныя гумны,
Паветкі,

Весяляцца старыя
І дзеткі,
Што прыбытак ад працы
Ў іх гэткі,

Што мінулі батрацтва
Наследкі,
Не ядуць болей панскіх
Аб'едкаў.

Абвілася краіна
У кветкі,
Кліча сонца і месяц
У сведкі.
Ураджай даюць буйны
Палеткі.
Збожжам поўныя гумны,
Паветкі.

ЮБІЛЯРУ

ДАРАГІ ІВАН ДАМІНІКАВІЧ!

Калісьці, яшчэ ў 1906 годзе, Вы пісалі:

Хай-жа вам так не здаецца,
Што бяда ўжо і зацісне, —
Знайце, ліха ператрэцца,
І маланкай доля блісне.

Вы пісалі пра «буйны вецер», які прыносіў «поўны сумаў вэсці», які «як з гора, як з балесці каля нашых хат галосіць...».

І галосіць, і заводзе,
Плача, як па дзетках маці,
Аж бы крыкнуў: годзе, годзе!
Годзе сэрца жалем рваці!

Багата было бяды, балесці, жалю. Багата было роспачы, суму, аплаквання «ясназоркай волі», не меці якую было хужэй, чым «долю меці».

І ў суме, у адчаі, у беспрасветныя гады азіяцкага царызма да Вас з'яўлялася, аднак, жаданая госця-надзея:

Але ўсё-ж хай не здаецца,
Што бяда ўжо і зацісне, —
Наша ліха ператрэцца,
І маланкай доля блісне.

Гэта надзея не падвяла Вас. Славутае ліха згінула назаўсёды, яно перацёрлася як след у сталёвых жорнах пролетарскай рэволюцыі, рассеялася ў пыл, у прах, сышло назаўсёды ў небыццё.

І хіба-ж не маланкай бліснула слаўная доля. І для Вас — песняра нашай радзімы. І для народу, якому Вы складалі калісьці свае сумныя песні. Для народу ў лепшым сэнсе гэтага слова. Для народу — будаўніка найпрыгажэйшых дзён. Для народу — дзе няма эксплаататараў і эксплаатуемых. Для народу, які ў шчаслівай брацкай сям'і рэспублік і нацый будуе сваё і агульначалавечае шчасце, імя якому — комунізм. Для народу, які кінуў палахліва азірацца на старое мінулае і прывык смела, радасна, бадзёра глядзець у сваю светлую будучыню.

І ці не таму зайгралі Вашы песні такімі яркімі, сонечнымі пералівамі? І ці не таму стаў лянок Ваш такім «чыстым, валакністым»?.. «Валакністым, залацістым». І ці не таму гэта «сэрцу лёганька было, цэлы свет—вясёлы рай, хоць і восень, а святло так і льецца цераз край»?..

Ці не таму?

Не варта нават ставіць такія пытанні, калі ўся наша хвалюючая радасная сучаснасць проста адкідвае іх. Тут-жа і для дзіцяці ўсё ясна і зразумела.

Жадаю-ж Вам — слаўнаму песняру вялікага Совецкага Саюза — шмат яшчэ гадоў «чыстай і залацістай» творчай працы.

Жадаю Вам ствараць сотні і сотні ярказорных песень, каб яшчэ больш весела, яшчэ больш «лёганька было сэрцу» шматмільённага многанацыянальнага народу нашай слаўнай радзімы.

Жадаю Вам уславіць сваёй агнявой песняй веліч нашай радзімы, нашай мудрай партыі і яе геніяльнага правадыра Іосіфа Вісарыёнавіча Сталіна!

МІХАСЬ ЛЫНЬКОЎ.

Творцу радасных песень

ДАРАГІ ІВАН ДАМІНІКАВІЧ!

Сёння ўся ордэнаносная БССР, увесь вялікі Саюз Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік горача вітае Вас, свайго народнага паэта, з 30-гадовым юбілеем літаратурна-творчай дзейнасці.

30 год назад, калі ўзнімаўся Ваш голас паэта абяздоленых мас беларускага сялянства супроць царска-памешчыцкай «турмы народаў», — Вашай лепшай надзеяй было ўбачыць свой народ свабодным і радасным, «у ясным, як сонца, святле». Сёння гэта надзея стала прыгожай і радаснай рэальнасцю. Яе ажыццявіў у Кастрычніку 1917 года на адной шостай частцы земнага шара гераічны пролетарыят у саюзе з беднатой пад сцягам слаўнай большэвіцкай партыі Леніна—Сталіна.

Замест былой царскай «турмы народаў» — сёння горда ўзнімаецца, як магутная скала, непабдымны вялікі СССР — увасабленне «дружбы народаў нашай краіны» (Сталін). Расце, квітнее гаспадарка і заможнае жыццё народаў, іх культуры, нацыянальныя па форме і соцыялістычныя па зместу. Радасна гучыць песня мільёнаў будаўнікоў соцыялізма, і голас Вашых песень зліваецца з іх галасамі.

Такавы багатыя плады мудрай ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі большэвіцкай партыі, той партыі, якая так уважліва і чула дапамагала Вам у часы хістанняў, адстойваючы імя і талент народнага паэта ад брудных пасяганняў на яго ворагаў беларускага народу.

Сёння наш народны паэт Янка Купала малады і бадзёры, радасна і гучна спявае свае таленавітыя мужныя песні для сваёй краіны, дзе жыць стала лепш, жыць стала весялей.

Жадаем Вам яшчэ многа шчаслівых гадоў жыцця для стварэння новых паэм і песень у гонар і славу нашай соцыялістычнай радзімы.

Нам. дырэктара Інстытута літаратуры і мовы БелАН

Р. КРАСНЕЎСКІ.

НАРОДНАМУ ПАЭТУ ЯНКУ КУПАЛЕ

У дзень 30-годдзя Вашай выдатнай творчай дзейнасці палка і шчыра вітаю Вас.

Жадаю Вам здароўя і бадзёрасці, каб Ваш талент вялікага майстра мастацкага слова яшчэ доўга апяваў гераізм пролетарыята, герояў фабрык і калгасаў на гонар і славу нашай соцыялістычнай радзімы.

Моцна цісну руку

ваш САКЯН.

Дарагі ІВАН ДАМІНІКАВІЧ!

Горача вітаю Вас у дзень 30-гадовага юбілею Вашай плённай літаратурнай дзейнасці.

Ваша паэзія сапраўды народная. У ёй чуецца любоў да народу, нянавісць да ворагаў.

Ваш талент, які служыў у перыяд рэволюцыі 1905 года для апявання гора народнага, вырас, узмацнеў і развіўся ва ўмовах нашага шчаслівага, радаснага жыцця.

Зараз Вы ў сваіх песнях, высока таленавітых творах, апяваеце радасць нашых перамог, энтузіязм соцыялістычнага будаўніцтва, рост новага чалавека, чалавека соцыялістычнага грамадства.

Толькі ва ўмовах дыктатуры пролетарыята, дзякуючы ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыцы, пад клапатлівым вокам партыі **Леніна—Сталіна**, Вы сталі адным з лепшых паэтаў нашага вялікага Саюза.

Вашы песні сталі ўзорам вялікага майстэрства, глыбокай ідэйнасці, шчырасці і праўдзівасці.

Мы чакаем ад Вас яшчэ лепшых перлаў паэтычнага майстэрства — твораў аб нашых стахаўцах, аб нашых героях і гераінях соцыялістычнай працы, аб нашай шчаслівай, радаснай сучаснасці, аб нашай светазорнай будучыні.

Жадаю Вам яшчэ доўгіх гадоў творчай работы на карысць соцыялізма.

Народны камісар асветы БССР

ЧАРНУШЭВІЧ.

ЯНКА КУПАЛА

Фото І. САЛАВЕЙЧЫКА.

ВЫДАТНАМУ МАЙСТРУ НАШАЙ ПАЭЗІІ

ДАРАГІ ЯНКА КУПАЛА!

З чулай мелодыйнай пастуховай жалейкай у руках Вы ўпершыню ўвайшлі ў нашу паэзію праз палаючую браму рэволюцыі 1905 г. На той ранняй дакастрычнікавай зары Вашы юнацк'я песні будзілі курныя хаціны да паўстання супроць кулацкіх хутароў і панскіх палацаў.

Не гледзячы на тое, што працоўныя масы беларускага народу ў вялікай большасці не ўмелі тады чытаць і на павестках пра непасільныя чыншы і падаткі падпісваліся крыжыкамі, песні пудоўнай «Жалейкі» перадаваліся ад чалавека да чалавека, ад вёскі да вёскі, як вусная народная творчасць і як-бы віхровыя струны звінелі па ўсёй парабкоўска-жабрацкай дакастрычнікавай Беларусі.

...чую эпоху Сталіна, пра трактарыстаў, лётчыкаў, прафесараў, інжынераў з былых парабкаў.

Калі мы паставім побач Вашы песні першага і апошняга перыядаў, дык яны зрастуцца ў адно цэлае і мы пабачым у іх уздым працоўнага сялянства па сонечнай лесвіцы з нізін цемры і гніцця былой царскай Расіі да яркіх вышынь совецкай культуры.

У сярэдні перыяд Вашай трыццацігадовай песнетворчасці Вы, дарагі Купала, як усе іншыя былыя «нашаніўцы», лічылі сваёй бацькаўшчынай адну Беларусь, ідэалізуючы яе сярэднявяковую мінуўшчыну. Цяпер, дзякуючы ленінска-сталінскаму геніяльнаму перагварэнню зямлі і людзей магутнымі рукамі гераічнай

Абвілася краіна
У кветкі,
Кліча сонца і месяц
У сведкі.
Ураджай даюць буйны
Палеткі,
Збожжам поўныя гумны,
Паветкі,

Весяляцца старыя
І дзеткі,
Што прыбытак ад працы
Ў, іх гэткі,

Што мінулі батрацтва
Наследкі,
Не ядуць болей панскіх
Аб'едкаў.

Абвілася краіна
У кветкі,
Кліча сонца і месяц
У сведкі.
Ураджай даюць буйны
Палеткі,
Збожжам поўныя гумны,
Паветкі.

ным, як сонца, святле». Сёння гэта надзея стала прыгожай і радаснай рэальнасцю. Яе ажыццявіў у Кастрычніку 1917 года на адной шостай частцы земнага шара гераічны пролетарыят у саюзе з беднатой пад сцягам слаўнай большэвіцкай партыі Леніна—Сталіна.

Замест былой царскай «турмы народаў» — сёння горда ўзнімаецца, як магутная скала, неабдымны вялікі СССР — увасабленне «дружбы народаў нашай краіны» (Сталін). Расце, квітнее гаспадарка і заможнае жыццё на-

ных пасяганняў на яго ворагаў беларускага народу.

Сёння наш народны паэт Янка Купала малады і бадзёры, радасна і гучна спявае свае таленавітыя мужныя песні для сваёй краіны, дзе жыць стала лепш, жыць стала весялей.

Жадаем Вам яшчэ многа шчаслівых гадоў жыцця для стварэння новых паэм і песень у гонар і славу нашай соцыялістычнай радзімы.

Нам. дырэктара Інстытута літаратуры і мовы БелАН

Р. КРАСНЕЎСКІ.

Мы чакаем ад Вас яшчэ лепшых перлаў паэтычнага майстэрства — твораў аб нашых стаханаўцах, аб нашых героях і гераінях соцыялістычнай працы, аб нашай шчаслівай, радаснай сучаснасці, аб нашай светазорнай будучыні.

Жадаю Вам яшчэ доўгіх гадоў творчай работы на карысць соцыялізма.

Народны камісар асветы БССР

ЧАРНУШЭВІЧ.

шыню ўвайшлі ў нашу паэзію праз палаючую браму рэволюцыі 1905 г. На той ранняй дакастрычнікавай зары Вашы юнацкія песні будзілі курныя хаціны да паўстання супроць кулацкіх хутароў і панскіх палацаў.

Не гледзячы на тое, што працоўныя масы беларускага народу ў вялікай большасці не ўмелі тады чытаць і на павестках пра непасільныя чыншы і падаткі надпісваліся крыжыкамі, песні цудоўнай «Жалейкі» перадаваліся ад чалавека да чалавека, ад вёскі да вёскі, як вусная народная творчасць і як-бы віхровыя струны звінелі па ўсёй парабкоўска-жабрацкай дакастрычнікавай Беларусі.

Асабіста я пазнаёміўся з Вашымі вершамі, дарагі Купала, з вуснаў няпісьменнага парабка ў вясковай глушы. Я не ведаў тады, што Вы з'яўляецеся аўтарам гэтых вершаў, але яны так захапілі мяне сваім харастовом, глыбінёй і пачуццёвай сілай, што я даў сабе тады-ж слова афяраваць жыццё таму гарапашнаму люду, які ўмее тварыць гэткія цудоўныя песні пра сваё гаротнае жыццё.

У першыя гады Вашага творчага шляху Вы спявалі пра галечу і голад няпісьменных парабкаў, у апошнія гады — пра шчаслівае жыццё калгаснікаў у радасна-твор-

Калі мы паставім побач Вашы песні першага і апошняга перыядаў, дык яны эрастуцца ў адно цэлае і мы пабачым у іх уздым працоўнага сялянства па сонечнай лесвіцы з нізін цемры і гніцця былой царскай Расіі да яркіх вышынь совецкай культуры.

У сярэдні перыяд Вашай трыццацігадовай песнетворчасці Вы, дарагі Купала, як усе іншыя былыя «нашаніўцы», лічылі сваёй бацькаўшчынай адну Беларусь, ідэалізуючы яе сярэднявяковую мінуўшчыну. Цяпер, дзякуючы ленінска-сталінскаму геніяльнаму ператварэнню зямлі і людзей магутнымі рукамі гераічнай партыі большэвікоў, Вы апяваеце, як сваю радзіму, усе неабдымныя большэвіцкія далі на шостай частцы земнага шара.

Вітаючы Вас, найвялікшы майстар нашай паэзіі, з трыццацігоддзем слаўнай песнетворчасці, ад усяго сэрца жадаю Вам дажыць у поўнай сіле і творчасці да тых часоў, калі працоўнае чалавецтва скіне са сваіх плеч драпежных эксплуататараў усіх народаў і земны шар цалкам стане для нас усіх адзінай бацькаўшчынай.

З. БЯДУЛЯ.

НАРОДНАМУ ПАЭТУ

Зморчным ранкам уставала
Тая змучаная песня, —
Сумавала, гаравала
Над бядняцкай хатай цеснай;
Ўзлятала птахам
Ў просінь!
Ды аб лепшай долі сніла...
Але час прышоў дзівосны,
Новай песні
даў ён сілу!
І цяпер выходзіць песня
На шырокія прасторы.
Далятае ад Палесся
Да сінеючага мора.
Узнімаецца высока
Самалётам смелым,
гордым.
І гучаць, звіняць навокал
Меладычныя акорды!
Быццам сад вялікі ўвесну,
Расцвітае край Советаў.
Пра яго
'шчэ многа песень
Мы пачуем ад паэта!

ЭДЗІ АГНЯЦВЕТ.

Калгаснікі сельскагаспадарчай арцелі «Чырвоны баец», Карсакоўскага сельсовета, Барысаўскага раёна, прыслалі народнаму паэту ў падарунак да юбілея адборныя яблыкі з калгаснага сада.

На здымку: (злева направа) Янка Купала, старшыня калгаса Я. Рэут, калгаснікі М. Русецкі і М. Крок.

Фото І. САЛАВЕЙЧЫКА.

Ал. КУЧАР

Песняр радаснага соцыялістычнага жыцця

Адчуваючы ўсю ўсхвалявавасць, узнятасць, радасныя тоны сучаснай паэзіі нашага народнага паэта Янкі Купалы, цяжка паверыць, што за яго плячыма 53 гады жыцця.

Не! Праз строй яго на дзіва яркіх, пырўчатых, імклівых і малых вершаў перад намі паўстае вобраз юнака, песенніка, запявалы совецкай паэзіі. І сапраўды, кожны радок яго сучаснай паэзіі просіцца на ноты, яго мысленна спяваеш — настолькі ён рухомы, узняты, меладычны.

Што-ж зрабіла Янку Купалу такім маладым, такім радасным? На гэта пытанне бліскуча адказвае ў сваім вядомым выступленні на нарадзе з пісьменнікамі таварыш **Н. Ф. Гінало:**

«Вазьміце сёння Янку Купалу, Коласа, заслужаных старых пісьменнікаў. Я думаю, што я маю права за іх сказаць: яны становяцца іншымі людзьмі ў палітычных і іншых адносінах. Гэта факт, на гэта вочы закрываць не трэба. Я прама аб гэтым гавару ў іх прысутнасці. Сёння Янка Купала — гэта не той чалавек, які быў некалькі гадоў таму назад. Для нас Янка Купала, Якуб Колас — неадрыўная частка літаратуры Совецкай Беларусі. А вы думаеце, што толькі з'езд зрабіў іх такімі? Гэта работа партыі ў цэлым і ваша, комуністаў-пісьменнікаў, а таксама воля і жаданне іх саміх перабудавацца, перагледзець свой палітычны, творчы шлях на аснове гістарычнага рашэння нашай партыі аб рабоце пісьменніцкіх арганізацый».

За апошнія 4—5 гадоў Янка Купала ўзбагаціў совецкую паэзію вялікай колькасцю такіх твораў, якія ўваходзяць у жалезны фонд паэзіі Совецкага Саюза. Пачынаючы ад вершаў **«Дыктатура працы»**, **«Сыходзіш вёска з яснай явы»**, безупынна адбывалася перабудова ў творчасці Янкі Купалы, аж пакуль паэт не стварыў такія творы, як **«Над ракою Арэсай»**, **«Лён»**, **«Сыны»**, **«Госці»**, **«Выпраўляла маці сына»**, **«Як у госці сын прыехаў»**, — у якіх паэт выступае як сапраўдны выказвальнік дум соцыялістычнага народу, яго радасці, яго заможнага жыцця

Гэта ўжо выражана ў першай буйнай рэчы Янкі Купалы совецкага перыяда, у паэме «Над ракою Арэсай». Паэт паказвае ў ёй, як на балотныя нетры Палесся ідзе соцыялізм, як адвечныя балоты пераўтвараюцца мужнасцю і гераічнасцю большэвікоў. Ужо ў гэтай паэме ў адпаведнасці з новым зместам нарадзілася і новая форма. Замест цяжкага стогну пакуты, які толькі ў пэўныя перыяды (ярчэй за ўсё ў перыяд рэволюцыі 1905 года) прарываўся крыкам пратэсту, тут — радасная песеннасць, лірычнасць, рытміка народных твораў, хоць у патрэбных мясцах Янка Купала ўмее даць і грозную рытміку.

Асабліва вялікі творчы ўздым мы бачым у Янкі Купалы ў 1934—1935 гадах. Гэты ўздым выкліканы гіганцкімі перамогамі нашай радзімы ў будаўніцтве соцыялізма.

Дзве тэмы перакрыжоўваюцца ў апошніх творах Янкі Купалы. Гэта тэма пра гонар і адвагу сыноў нашай радзімы і песні пра шчаслівае, заможнае калгаснае жыццё.

Вазьміце творы **«Выпраўляла маці сына»**, **«Сыны»**, **«Як у госці сын прыехаў»**. Гэтыя творы бадай самыя моцныя з усяго, што напісана Янкай Купалай. У іх адчуваецца цудоўнае выкарыстанне фальклора, спалучэнне паэтычнай культуры з найглыбейшымі і наймудрэйшымі крыніцамі народнай творчасці, у іх абагульняюцца пласты дум, пачуццяў і адчуванняў соцыялістычнага народу, яго новыя адносіны да сваёй Чырвонай арміі.

Выпраўляла маці сына
З калгасных загонаў,
Каб служыў той верна,
ўчынна
Арміі Чырвонай.

Паглядзіце, з якой шчырасцю, з якой любоўю гаворыць Купала пра гэтых людзей. Сапраўды адчуваеш, як высока ставіць паэт пачэсную годнасць чырвонаармейца.

Не ў салдатах быць пад царам,
Пад кнутом жандарскім, —
Служыць будзеш ты Советам,
Справе пролетарскай.
Пойдзеш ты у свет, у людзі,
Хадою адважнай,
Прад табою слацца будзе
Край наш неабсяжны.

А ці-ж не такой велічна-эпічнай, вытрыманай у народных тонах выглядае магутная карціна, створаная Купалай у вершы «Сыны»? Як у народным эпасе, заклікае бацька сваіх сыноў і пытае іх: як і з чым вы выйдзеце ў жыццё, але як цудоўна наша рэчаіснасць падказала Купалу адказ на гэта пытанне яўна не ў стылі старога, убогага эпаса: перад усімі сынамі вялікія прасторы. Адзін з іх хоча быць лётчыкам, другі трактарыстам, трэці мараком, чацверты рабочым і, нарэшце, пяты — паэтам. Арліныя гарызонты адкрываюцца перад імі ў Совецкай краіне і самі яны арляты. Гэта з вялікай сілай пачуцця выразіў Янка Купала.

Возьмем другую галоўную тэму сучаснай паэзіі Янкі Купалы: песні сталінскай заможнасці нашых калгасаў. Прыгадаем такія творы, як **«Я калгасніца»**, **«Лён»**, **«Госці»**.

Якім чынам замест раней прыбітага, тройчы асмянанага і зганьбаванага мужыка, што быў цэнтральнай фігурай у дарэволюцыйнай творчасці Купалы, устаў у яго творах **новы** соцыялістычны чалавек **новай** калгаснай вёскі? Вось яны, гэтыя людзі, прыехалі да паэта ў госці: сам старшыня калгаса, даярка, пастухі, настаўніца — знатныя людзі калгаснай вёскі.

А з падарункамі прышлі ў
госці
Зямлі абноўленай гаспадары:
Пірог пшанічны, кветкі, лён
у горсці,
На стол паклалі й мёду
пляйстары.

А гэта сталася таму, што само жыццё стала іншым, што няма больш прыгнечанага селяніна, ёсць заможны гаспадар свайго калгаса, сын соцыялістычнай радзімы. І як трапна сам паэт убачыў і адзначыў гэту якасць праз адну дэталь: з тых часоў, як ён жыве, аж да дзён совецкай улады, ён не бачыў, каб працоўны народ меў чым пачаставаць свайго песняра.

Само жыццё, новыя і шчаслівыя людзі заможнай калгаснай вёскі настойліва патрабуюць новых песень: вось чаму яны такія магутныя вырываюцца з паэтавых грудзей.

Асаблівае, нейкае ўнутранае благародства вее ад вершаў Купалы, прысвечаных новым жанчынам калгаснай вёскі—яно ідзе ад пануючага прынцыпу адносін да працоўнай жанчыны ў Совецкай краіне, прынцыпу, абвешчанага таварышам **Сталіным** на першым з'ездзе калгаснікаў-ударнікаў. Вось перад намі вобраз маладой шчаслівай калгасніцы з вершаў **«Песні»**. У народнай, спакойнай, пераканаўчай інтанацыі верша мы адчуваем вялікія багацці ў калгасе, спакой калгасніцы за будучыню сваю і дзяцей.

Я калгасніца
Маладая,
Жыву весела.
Ані дбаю.
Мае дзетачкі
Позна-рана
І накормлены
І прыбраны.

Вось дзе трэба шукаць прадумоў другой маладосці запявалы нашай паэзіі Янкі Купалы. У ім толькі адлюстравалася другая маладосць нашай краіны, адноўленай магутнымі садоўнікамі соцыялізма — **Леніным, Сталіным.** І гэта зрабіла Янку Купалу адным з самых любімых паэтаў Совецкага Саюза. Яго вершы праз **«Правду»** сталі агульным інтэрнацыянальным дасягненнем усіх народаў Совецкага Саюза, яны з радасцю паўтараюцца і пяюцца ў РСФСР, УССР, Туркменіі. Прастата яго вершаў, так не любая нацдэмам і фармалістам, ёсць велічная прастата народнага паэта. Народны паэт — гэта вялікая і благародная назва — быць выказвальнікам дум соцыялістычнага народу, быць паэтам яго радасці, яго перамог. І Купала з гонарам апраўдвае гэту ганаровую назву.

Купала радасна і ўсхвалявана вітаў перамогу калгаснага ладу ў вёсцы ў паэме «Над ракою Арэсай». Купала натхняў сваімі творамі нашых маладых байцоў, верна служыць радзіме ў Чырвонай арміі, Купала разам з усёй краінай перажываў цяжкае, агульнанароднае гора ў дні забойства зіноўеўска-трацкісцкімі контррэволюцыйнымі падонкамі незабыўнага **Сергея Кірава,** і выказаў свае пачуцці мужнымі радкамі:

І ворагам за смерць адплацім
грознай смерцю.

Янка Купала жыве ўсім складаным жыццём нашай радзімы, яе вялікімі радасцямі і горам. Ён цяснейшым чынам звязан з шырокімі масамі рабочых, калгаснікаў, у іх чэрпае фарбы і матывы для сваіх песень. У гэтым яго сіла сапраўды народнага паэта, і вось іменна за гэта любіць яго і паважае соцыялістычны народ.

І недарма кідаюцца і ляментуюць заходне-беларускія дэфензыўныя сабакі, тыпу Астроўскага, Луцкевіча і ксяндза Станкевіча, недарма яны з пенай шаленства крычаць па адрасу Купалы, што ён сваімі апошнімі творамі «вытрымаў экзамен на годнасць большэвіка».

Так, Янка Купала, кіруючыся сваёй воляй і сваім жаданнем вытрымаў перад сваім уласным сумленнем, перад усім соцыялістычным народам экзамен на годнасць выключнага совецкага паэта, ён назаўсёды, навечна звязаў свой бліскучы талент з перамогамі соцыялізма ў нашай краіне.

Бачыць Купалу такім маладым, радасным, сонечным, поўным светлых надзей і творчых перспектыў, мы можам толькі таму, што наша вялікая ленінская партыя і яе мудры правадыр **Сталін** выключна клапоціцца пра рост літаратуры і мастацтва, так-жа як яна кіруе ўсім складаным і шматгранным жыццём нашай краіны. Гэта бліскуча выразіў Янка Купала ў такіх словах:

І пад пільнай вартай
Партыі пабед—
Большэвіцкай партыі
Вырас новы свет.

Самым вялікім шчасцем для сябе наш Купала лічыць:

Каб тоны ў песнях, геройствам
адбітыя,
Нашай эпохі зрабіліся вартыя,
Тонам, што песням дае
кампазітар,
Сталін магутны і нашая партыя

НОВЫЯ ПЕРАМОГІ КІТАЙСКАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

ТОКІО, 9 снежня. (БЕЛТА). Агенцтва «Сімбун рэнго» паведамляе, што 30-тысячная кітайская чырвоная армія пад камандваннем Хо Луна і Сяо Кэ, праравўшы фронт 20-й нанкінскай дывізіі ў паўночна-заходняй частцы правінцыі Хунань, нанесла сакрушальнае паражэнне 28-й нанкінскай арміі генерала Ю Цянь-су ў заходняй Хунані.

Развіваючы наступленне ў паўднёвым напрамку ўдоўж ракі Юань, кітайская чырвоная армія ў заходняй частцы правінцыі Хунань ужо заняла 8 паветаў. Авангард чырвонай арміі 7 снежня дасягнуў Хунцзяна.

У сувязі з набліжэннем кітайскай чырвонай арміі да правінцыі Гуансі, гуансійскі ўрад накіраваў на граніцу тры дывізіі.

ДЭМАНСТРАЦЫЯ ДРУЖБЫ З СССР

ЛОНДАН, 9 снежня. (БЕЛТА). Учора вечарам у Лондане ў гонар кангрэса міру і дружбы з СССР былі арганізаваны мітынг і дэманстрацыя кінофільмаў. На мітынгу прысутнічалі амаль усе дэлегаты кангрэса і многа гасцей, у тым ліку вядомыя пісьменнікі, палітычныя дзеячы і вучоныя. Прыблізна ўдвая большай колькасці людзей не ўдалося папасці ў залу з-за недахопу месц.

Праграма пачалася дэманстрацыяй кадраў з фільма «Челюскин». З'яўленне Шмідта на экране было спаткана шумнымі апладысментамі, якія перайшлі ў авацыю, калі старшыня кангрэса лорд Лістоуэль у суправаджэнні паўпрэда СССР Майскага і Шмідта ўзышлі на эстраду. Лістоуэль выступіў з прамовай аб значэнні кангрэса міру і дружбы з СССР і вітаў Шмідта як фігуру, якая сімвалізуе гераічныя подвігі СССР. У сваёй прамове Шмідт выказаў перакананне, што кангрэс міру і дружбы з СССР дапаможа справе ўсеагульнага міру.

Пасля гэтага быў прадэманстраваны фільм «СССР у 1935 годзе», які паказвае падарожжа па Савецкаму Саюзу рабочых дэлегацый, прыбыўшых на першамайскія ўрачыстасці. Фільм меў вялікі поспех. Асаблівы энтузіязм выклікаў парад на Краснай плошчы. Кожнае з'яўленне таварыша Сталіна на экране выклікала буру апладысментаў аудыторыі, пераважная большасць якой складалася зусім не з комуністаў.

Адкрылася канферэнцыя аб морскіх узбраеннях

ЛОНДАН, 9 снежня. (БЕЛТА). Сёння адкрылася канферэнцыя аб морскіх узбраеннях. Ва ўступнай прамове англійскі прэм'ер Балдуін указаў на гатоўнасць англійскага ўрада і ў далейшым прытрымлівацца прынцыпаў вашынгтонскага і лонданскага морскіх дагавароў з такімі зменамі і папраўкамі, якія акажуцца неабходнымі з прычыны змены міжнародных умоў і патрэб паасобных дзяржаў. Паводле слоў Балдуіна, англійскі ўрад жадаў-бы **скараціць танаж усіх караблёў буйнага тыпу і калібр гармат, якія знаходзяцца на іх і па-ранейшаму настойвае на скасаванні падводных лодак.** Міжнароднае пагадненне на гэтых асновах, несумненна, дало-б у будучым вялікую эканомію пры ваенна-морскім будаўніцтве ва ўсім свеце. Калі не ўдасца дасягнуць пагаднення аб скасаванні падводных лодак, то неабходна дасягнуць пагаднення, якое-б абмежавала дзеянні падводных лодак супроць гандлёвых суднаў у ваенны час.

Старшынёй канферэнцыі выбраны міністр замежных спраў Хор, віцэ-старшынёй — морскі міністр Эйрэс Монсел.

600 рабочых перад фашысцкім судом

ПРАГА, 10 снежня. (БЕЛТА). Газета «Ротэ фанэ» паведамляе з Вупертала (Германія) аб маючым быць працэсе 600 рабочых і работніц, арыштаваных у лютым і абвінавачваемых у стварэнні профсаюзных арганізацый на

...

бочых — былы дэпутат ландтага Бендэр і некалькі членаў штурмовых атрадаў. Усе былі пры арышце закаваны ў ланцугі. Газета адзначае, што арыштаваных падверглі катаванням з мэтай вырваць у іх прызнанне і прымусіць

АДКАЗ КІРАЎЦАЎ на прамову ПРАВАДЫРА

Укараненне стаханаўскіх метадаў работы дало магчымасць нашаму заводу на месяц раней выканаць вытворчую праграму 1935 года.

Прапрацаваўшы прамову таварыша Сталіна на нарадзе камбайнераў і камбайнерак, у якой наш любімы правадыр даў новую праграму барацьбы за далейшае павышэнне ўраджайнасці, мы выявілі ў сябе рад новых магчымасцей, якія забяспечваюць датэрміновы і высокаякасны выпуск раду сельскагаспадарчых машын і запасных частак да іх.

У 1936 годзе да 1 кастрычніка мы павінны выпусціць 300 ільнотрапалак сістэмы Антонава. Мы абавязуемся выпусціць 350 «антонавак» да 1 верасня.

Замест 18 тыс. плугоў № 1-С і 2-С (сюды ўваходзяць 3 тыс. акучнікаў) да 1 студзеня — бярэмся выпусціць 20 тыс. плугоў не пазней 1 кастрычніка.

Па плану мы павінны да 1 красавіка выпрацаваць запасных частак к трактарным плугам да веснавой пасеўнай кампаніі на суму 130 тыс. рублёў. Мы абавязуемся гэту колькасць выпусціць датэрмінова на два тыдні раней,— да 15 сакавіка. На 3 тыдні раней (замест 1 чэрвеня — 15 мая) выпусцім запасныя часткі да ўборачных машын на суму 100 тыс. рублёў. Апрача асваення да 1 чэрвеня 100 балотных плугоў сістэмы Фомічава, мы ў 1936 годзе бярэмся таксама асвоіць і выпусціць для аўтатрактарнай прамысловасці 350 абдзірачных варштатаў сістэмы Гартнера, 200 паліровачных варштатаў сістэмы Хіссей і 200 паліровачных аднаматорных варштатаў. Яны дагэтуль прывозіліся з заграніцы і ўпершыню зараз асвойваюцца нашым заводам.

Усю гэту прадукцыю мы абавязуемся выканаць выключна добраякасна з тым, каб марка нашага варштатабудаўнічага завода, якая носіць слаўнае імя тав. С. М. Кірава, стаяла ў адным раду з самымі перадавымі варштатабудаўнічымі фірмамі свету.

Нашаму заводу ў 1936 годзе запраектавана 560 тыс. рублёў на набыццё новага абсталявання. Мы-ж на гэтыя мэты ўключаем толькі 350 тыс. рублёў. Такім чынам, адмаўляемся ад 210 тыс.

Наш завод не толькі працуе без датацый, але і штогод дае вялікі прыбытак. У гэтым годзе прыбытак завода выражаецца ў 1 мільён і 300 тысяч рублёў. У будучым годзе абавязуемся прыбытак павялічыць да 2 мільёнаў рублёў.

Беручы гэтыя абавязацельствы на сябе, мы адначасова патрабуем ад Белметалтрэста беспераппынна снабжаць нас неабходным матэрыялам, асабліва для плугоў і запасных частак да веснавой пасеўнай кампаніі.

Ад імя рабочага калектыва віцебскага завода імя Кірава:
дырэктар завода СЛІОЗБЕРГ.
Сакратар парткома ПАЛЕЙ.
Старшыня заўкома ВЕГНЕР.
Лепшыя стаханаўцы: ЛІН, БІРУКОЎ, СОГАЛЬ.

Павялічым выпрацоўку без дадатковых капіталаўкладанняў

АДКАЗ НА ЗАКЛІК МАСКОЎСКАГА ВАРШТАТАБУДАЎНІЧАГА ЗАВОДА ІМЯ СЕРГО ОРДЖАНІКІДЗЕ

3-га снежня ЦО **«Правда»** адкрыла ўсесаюзную пераклічку прадпрыемстваў, пераглядаючых па-новаму ўсе разлікі прадукцыйнасці абсталявання, падлічваючых свае рэзервы, якія раскрыты стаханаўскім рухам. Пачын зрабіў маскоўскі варштатабудаўнічы завод імя **Серго Орджанікідзе.**

У сваёй заяве на імя таварышоў **Сталіна, Орджанікідзе і Хрушчова** кіраўнікі, рабочыя і інжынеры завода абавязаліся выканаць пяцігодку за чатыры гады, прычым адмовіліся ад 8 мільёнаў рублёў новых капіталаўкладанняў, 80 варштатаў і інш. Варшта-

...

лася сур'ёзных поспехаў на аснове стаханаўскага руху, поўнасцю ўхваляе ініцыятыву маскоўскага завода. Ці можам мы даць больш гатовай прадукцыі, зэканоміўшы дзяржаве на новых капіталаўкладаннях, якія былі-б неабходны для росту выпрацоўкі пры старых метадах работы?

— Так, можам.

Разгледзеўшы і падлічыўшы нашы рэзервы, якія стварыліся ў сувязі з высокай прадукцыйнасцю працы нашых стаханаўцаў братоў **Снабло, Розенберга** — ініцыятараў стаханаўскага руху ў БССР — і дзесяткаў іншых ра-

ПРЭМІРАВАННЕ СТАХАНАЎЦА РУШКО

БАБРУЙСК, 8 снежня. **(Кар. «Звязды»).** Дырэктар Бабруйскага лесакамбіната тав. Зубрыцкі прэміраваў вядомага стаханаўца тав. Рушко 450 рублямі. Апрача гэтага, Рушко прадастаўлена новая кватэра з поўнай мэбліроўкай. Інжынер лесацэха № 1 тав. Драгуноў узяўся дапамагчы тав. Рушко павысіць свае веды, каб стаць тэхнікам.

РЭКОРДЫ ГОНТАРЭЗЧЫКАЎ

МАЗЫР. **(Кар. «Звязды»).** 9 снежня гонтарэзчыкі мазырскага завода «Пхоў» тт. **Кручкоў і Акуліч** устанавілі рэкорд на выпрацоўцы гонтаў. За 7 гадзін т. Кручкоў на простым гонтарэзным варштаце выпусціў **111** коп гонтаў пры норме 50. Тав. Акуліч на механізаваным варштаце за змену выпрацаваў **153** капы (норма 80). Яны дабіліся высокай прадукцыйнасці працы дзякуючы добрай арганізацыі працы. Усе дапаможныя работы выконваюць падсобныя рабочыя.

ФРАЛОЎ.

ДАСЯГНЕННІ БАРЫСАЎСКІХ ЛЕСАПІЛЬШЧЫКАЎ

БАРЫСАЎ, 10. **(Ад кар. «Звязды»).** Учора ў начную змену рамшчыкі лесакамбіната «Комінтэрн» тт. **Тудзін і Васільеў,** прымяніўшы метады работы бабруйскіх лесапільшчыкаў, распілілі на рамах сістэмы «Гофман» **190** куб. метраў—247 проц. нормы.

Да гэтага часу яны распільвалі на сваёй раме не больш 85 куб. метраў за змену (норма 77 куб. метраў).

КАТКЕВІЧ.

ЗАВОДЫ БЕЛБРОДТРЭСТА ВЫКАНАЛІ ГАДАВЫ ПЛАН

5 снежня заводы Белбродтрэста выканалі гадавы план на 100,2 проц. Выпушчана прадукцыі на 11.524 тысячы рублёў.

Абяцаем даць да канца года на 500 тысяч рублёў прадукцыі звыш плана. **Завод «Спартак» выконвае другую пяцігодку за тры гады** — у 1935 годзе ён даводзіць аб'ём выпуску прадукцыі да ўзроўню плана 1937 года.

Дырэктар Белбродтрэста КАРАНДЗЕЙ.

ВЫТВОРЧАЯ НАРАДА ПА ПЫТАННЮ ЗАБЕСПЯЧЭННЯ

Новыя дакументы аб рэвалюцыі 1905 года на Беларусі

Інстытут гісторыі партыі і Кастрычніцкай рэвалюцыі пры ЦК КП(б)Б правёў вялікую работу па падрыхтоўцы да 30-годдзя ўзброенага снежаньскага паўстання 1905 года ў Маскве. Заканчваецца складанне зборніка на беларускай і рускай мовах, прысвечанага снежаньскаму паўстанню ў Маскве і рэвалюцыйным падзеям 1905 года на Беларусі. У зборніку ўпершыню будзе апублікаваны рад новых дакументаў і матэрыялаў — успамінаў, паліцэйскіх данясенняў, лістовак. З Масквы атрыманы артыкул наркома знешняга гандлю т. Розенгольца, які ў той час працаваў у Віцебску.

У сувязі з падрыхтоўкай гэтай кнігі на прадпрыемствах у буйнейшых гарадах БССР адбыліся арганізаваныя інстытутам вечары ўспамінаў старых рабочых, якія прымалі ўдзел у рэвалюцыі 1905 года. Асабліва паспяхова прайшоў вечар на заводзе імя Ланцуцкага ў Гомелі. Па ініцыятыве інстытута быў арганізаваны вечар у Маскве на кватэры ў тав. Розенгольца з удзелам тав. Крэсцінскага і раду іншых работнікаў рэвалюцыйнага падполля 1905 года на Беларусі.

У Менску на былой Георгіеўскай, а зараз Чычэрынскай, вуліцы ў ажыўленым месцы, супроць былога Троіцкага базара, зараз плошчы імя Парыжскай Комуны, у доме № 14 выяўлена кватэра, у якой знаходзілася першая падпольная друкарня менскай бальшэвіцкай арганізацыі. У гэтай друкарні друкаваліся таксама паведамленні паўночна-заходняга камітэта РСДРП аб сваім стварэнні. Інстытут ставіць пытанне перад адпаведнымі арганізацыямі аб прывядзенні гэтай кватэры ў парадак і ўстанаўленні мемарыяльнай дошкі.

Зборнік багата ілюструецца. Ён будзе аб'ёмам больш, чым у 20 друкаваных аркушаў і выйдзе ў пачатку будучага года пад рэдакцыяй тав. Дыменштэйна.

ДЭЛЕГАЦЫЯ БССР НА ЎСЕСАЮЗНАЙ НАРАДЗЕ ЛЕПШЫХ ЛЮДЗЕЙ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ

22 снежня ў Маскве склікаецца ўсесаюзная нарада лепшых людзей сельскай гаспадаркі — трактарыстаў, машыністаў-малацільшчыкаў, а таксама старшынь калгасаў, дырэктароў соўгасаў і загадчыкаў аддзяленняў, якія атрымалі ў бягучым годзе ўраджай зернавых па калгасу, соўгасу або аддзяленню 180 пудоў і вышэй з гектара. Разам з імі паедуць лепшыя аграномы.

Ад БССР у нарадзе прымуць удзел каля 20 дэлегатаў, у тым ліку лепшы трактарыст рэспублікі Раман Чубанаў з Хоцімскага раёна. Тав. Чубанаў даў у бягучым годзе выпрацоўку 708 гектараў на трактар.

ЛЕПШЫЯ ТРАКТАРЫСТЫ ВЫЕХАЛІ Ў МАСКВУ

9 снежня ў Маскву выехалі лепшыя трактарысты БССР. У сталіцу паехалі: член ЦВК СССР і БССР, трактарыстка Капыльскай МТС Зоня **Рачок,** якая першай у рэспубліцы пачала працаваць па-стаханаўску, даўшы ў сярэднім па брыгадзе за сезон на кожны трактар 460 гектараў; трактарыст Хоцімскай МТС **Ячменаў,** які апрацаваў трактарам 708 гектараў і трактарысты Рэчыцкай МТС **Калінін Іван і Аляксеенка,** узараўшыя за лета больш 600 гектараў. (БЕЛТА).

ПРЫЕЗД ГАСЦЕЙ НА ЮБІЛЕЙНЫЯ ЎРАЧЫСТАСЦІ

Праўленнем Саюза совецкіх пісьменнікаў БССР атрыманы паведамленні аб тым, што сёння для ўдзелу ў святкаванні 30-годдзя творчай дзейнасці народнага паэта Янкі Купалы прыязджаюць — народны паэт Таджыкістана Гасем Лахуці, вядомы рускі совецкі пісьменнік Новікаў-Прыбой, украінскі пісьменнік Мікітэнка і армянскі пісьменнік Зар'ян.

АДДЗЯЛЕННЕ ЮНЫХ ДАРАВАННЯЎ У КАНСЕРВАТОРЫІ

Беларуская дзяржаўная кансерваторыя імя Луначарскага рыхтуецца да адкрыцця аддзялення юных дараванняў на 30 чалавек. На гэту мэту асігнавана 75.000 руб. Вучні аддзялення будуць забяспечаны поўным пансіёнам і культурным абслугоўваннем.

НАЧНЫ САНАТОРЫЙ ДЛЯ СТАХАНАЎЦАЎ-ЛЕСАРУБАЎ

З 1 снежня ў Бабініцкім механізаваным участку Рэчыцкага леспрамгаса пачаў працаваць трохтыднёвы начны санаторый для стаханаўцаў—лесарубаў і возчыкаў. Абсталяванне санаторыя каштавала каля 10 тыс. руб. На ўтрыманне аднаго чалавека штодзенна выдаткоўваецца 15 рублёў. (БЕЛТА).

КАЛГАСНАЯ МЕТЭАРАЛАГІЧНАЯ СТАНЦЫЯ

ЖЛОБІН, 10 снежня. (БЕЛТА). У калгасе «Рассвет» па ініцыятыве

600 рабочых перад фашысцкім судом

ПРАГА, 10 снежня. (БЕЛТА). Газета «Ротэ фанэ» паведамляе з Вупerталя (Германія) аб маючым быць працэсе 600 рабочых і работніц, арыштаваных у лютым і абвінавачваемых у стварэнні прафсаюзных арганізацый на прамысловых прадпрыемствах Рурскай вобласці. Паводле вестак газеты, у ліку арыштаваных рабочых — былы дэпутат ландтага Бендэр і некалькі членаў штурмовых атрадаў. Усе былі пры арышце закаваны ў ланцугі. Газета адзначае, што арыштаваных падверглі катаванням з мэтай вырваць у іх прызнанне і прымусіць выдаць сваіх таварышоў. 12 рабочых памерлі, не вытрымаўшы катаванняў.

Англа-французскі праект раздзелу Абісініі

ПАРЫЖ, 9 снежня. (**Інф. Праўды**). Учора закончыліся перагаворы Хора з Лавалем, і Хор выехаў у Швейцарыю. Англійскі эксперт Пецэрсон вярнуўся ў Лондан, каб далажыць рэзультаты нарады англійскаму ўраду і атрымаць згоду апошняга на прапановы, выпрацаваныя Лавалем і Хорам.

Сумесныя англа-французскія прапановы, якія будуць прад'яўлены Мусаліні, у выпадку іх зацвярджэння англійскім габінетам, зводзяцца да наступнага: Італія атрымлівае правінцыю Тыгрэ, апрача горада Аксума і карыдора ад гэтага горада да тэрыторыі цэнтральнай Абісініі. Апрача таго, Італія атрымлівае таксама правінцыі Огадэн і Данакіль. Італіі прадастаўляецца таксама пэўная «зона для каланізацыі».

Абісінія павінна атрымаць выхад к мору праз порт Асаб у італьянскай Эрытрэі і карыдор да гэтага порта за кошт тэрыторыі італьянскай Эрытрэі. Аднак, агаворана, што калі Мусаліні не згодзіцца на ўступку Асаба, то Абісініі будзе або прадастаўлен выхад к мору праз порт Зейла на тэрыторыі брытанскага Сомалі (так прапанавалі англічане), або будуць расшыраны правы Абісініі на тэрыторыі порта Джыбуці, які будзе ператворан у вольны порт (так прапанавалі французы).

Перадача Італіі ўказаных вышэй правінцый павінна быць праведзена ў парадку «ўзаемнай уступкі тэрыторыі» па дагавору, які павінен быць заключан паміж Італіяй і Абісініяй.

Што датычыць цэнтральнай Абісініі, то англа-французскія прапановы не гавораць ужо аб устанаўленні ў ёй «інтэрнацыянальнага рэжыму»; аднак, глуха ўказваецца, што магчыма заключэнне дагавору паміж Абісініяй і Лігай нацый, у рэзультаце якога Ліга нацый пашле ў Абісінію сваіх дарадцаў. Сярод іх будзе фігураваць і італьянскі дарадца.

Частковая амністыя у Польшчы

ВАРШАВА, 9 снежня. (БЕЛТА). Польскі габінет міністраў прыняў на апошнім пасяджэнні законапраект аб амністыі для зняволеных. Законапраект прадугледжвае поўную амністыю для тых палітычных зняволеных, якія прыгавораны не больш, чым да аднаго года турмы. Кары за палітычныя злачынствы ад 1 года да 5 год падлягаюць скарачэнню напалову, ад 5 да 10 год—на адну трэць. Асуджаныя за крымінальныя злачынствы на тэрмін да 6 месяцаў турэмнага зняволення падлягаюць поўнай амністыі. Асуджаныя на тэрміны ад 6 месяцаў да 3 год тэрмін турэмнага зняволення скарачаецца на палову, ад 3-х да 5 год — на адну трэць.

Трэба падкрэсліць, што згодна законапраекта **амністыя не пашыраецца на так званыя «злачынствы, накіраваныя супроць дзяржаўнай беззапаснасці», а таксама на асоб, якія скрыліся ад суда.**

Гэты законапраект прыняты з поваду ўступлення ў сілу новай канстытуцыі.

Крывавая расправа паліцыі з беспрацоўнымі

ВАРШАВА, 9 снежня. (БЕЛТА). Газета «Роботнік» паведамляе аб сутычцы беспрацоўных з паліцыяй недалёка ад мястэчка Серша (Кракаўскага раёна). Сутычка адбылася ў сувязі з тым, што паліцыя прыступіла да разбурэння так званых «гора-шахт» (пакінутыя дробныя шахты, у якіх беспрацоўныя здабываюць сабе вугаль на апал). Паліцыя пусціла ў ход зброю. Некалькі беспрацоўных ранена.

ханаўскім рухам. Пачын зрабіў маскоўскі варштатабудаўнічы завод імя **Серго Орджанікідзе.**

У сваёй заяве на імя таварышоў **Сталіна, Орджанікідзе і Хрушчова** кіраўнікі, рабочыя і інжынеры завода абавязаліся выканаць пяцігодку за чатыры гады, прычым адмовіліся ад 8 мільёнаў рублёў новых капіталаўкладанняў, 80 варштатаў і інш. Варштатабудаўнікі цвёрда рашылі ўзняць прадукцыйнасць працы ў 1936 годзе на 30—35 проц. замест 15—18 проц., прадугледжаных планам.

Наш карэспандэнт меў гутарку па гэтаму пытанню з дырэктарам менскай абутковай фабрыкі імя Кагановіча т. **Кліорыным.** Ён паведаміў наступнае:

— «Выдатны пачын маскоўскага варштатабудаўнічага, паказваючага сапраўды дзяржаўны падыход да справы выкарыстання сваіх рэзерваў, заслугоўвае асаблівай увагі. Наша фабрыка, якая дабіталаўкладанняў, якія было-б неабходны для росту выпрацоўкі пры старых метадах работы?

— Так, можам.

Разгледзеўшы і падлічыўшы нашы рэзервы, якія стварыліся ў сувязі з высокай прадукцыйнасцю працы нашых стаханаўцаў братоў **Скабло, Розенберга** — ініцыятараў стаханаўскага руху ў БССР — і дзесяткаў іншых рабочых, фабрыка бярэ на сябе абавязак павялічыць праграму 1936 года да 1772 тыс. пар абутку, супроць прадугледжаных планам 1382 тыс. пар. Мы ўзнімем, прыкладна, на 18 проц. прадукцыйнасць працы ў параўнанні з 1935 годам.

Павялічаную праграму мы выканаем пры той колькасці рабочых і абсталяванні, якія ёсць зараз — без 130 дадатковых рабочых і 20 машын (закройных і абцяжных), якія былі-б неабходны для рэалізацыі праграмы 1936 года пры старых метадах работы».

На 7,1 мільёна рублёў прадукцыі

Стаханаўскі рух адкрыў новыя нескарыстаныя рэзервы па нашаму заводу. Гэтыя рэзервы даюць нам магчымасць павялічыць план выпуску прадукцыі ў 1936 г. на 870 тысяч рублёў і даць краіне ўсяго на 7,1 мільёна рублёў прадукцыі, г. зн. больш, чым запраектавана па пяцігадоваму плану на 1937 год.

Мы бярэм абавязацельствы: выпусціць 160 прадольна-стругальных варштатаў замест 25 штук у 1935 г., выпусціць 30 радыяльна-свідравальных варштатаў, асвайваемых заводам; асвоіць новую канструкцыю, распрацаваную ў нас на заводзе, свідравальных варштатаў 40 мм. з дыяпазонам хуткасцей ад 70 да 1100 абаротаў у мінуту замест існуючых 85—600 абаротаў у мінуту, з фланц-маторам узамен каленчатага шківа; асвоіць такарны варштат канструкцыі завода «Чырвоны пралетарый» узамен устарэўшай канструкцыі выпускаемых намі ў сучасны момант варштатаў.

Дырэктар завода імя Варашылава ШОЛКАЎ.
Сакратар парткома ТЫШКО.
Старшыня заўкома ЛАНЕЎСКІ.

аб'ём выпуску прадукцыі да ўзроўню плана 1937 года.

Дырэктар Белбродтрэста КАРАНДЗЕЙ.

Вытворчая нарада па пытанню забеспячэння бесперабойнай работы стаханаўцу Мільбоеру

Па прапанове сакратара ВЦСПС т. **Палонскага,** 7 снежня на заводзе **імя Молатава** (Менск) адбылася вытворчая нарада па пытанню забеспячэння бесперабойнай работы стаханаўцу завода тав. **Мільбоеру.**

Тав. Мільбоер з'яўляецца першым стаханаўцам завода і выконвае норму на 295 проц. Але несвоечасовае паступленне дэталей і розныя «няўвязкі» тармозяць работу, загароджваюць дарогу да яшчэ большых поспехаў.

На нарадзе прысутнічалі інструктар ВЦСПС тав. **Тыньянаў,** інструктар ЦК саюза мэблёвай і музычнай прамысловасці т. **Намзараў,** трыкутнікі завода і змены, майстры і рабочыя цэхаў, звязаных з працэсам работы тав. **Мільбоера.** З усёй рэзкасцю на нарадзе былі ўскрыты прычыны, якія тармозяць планавую работу цэхаў.

Адміністрацыя, майстры і рабочыя абавязаліся прыняць неадкладныя меры, каб знішчыць затрымкі ў рабоце т. **Мільбоера.** Кіраўніцтва завода зараз-жа загадала выдаць стаханаўцу новы інструмент і прыняла меры да таго, каб стварыць яму нармальныя ўмовы работы.

ФРЫДМАН.

сярэднім па брыгадзе за сезон да кожны трактар 460 гектараў; трактарыст Хоцімскай МТС **Ячменаў,** які апрацаваў трактарам 708 гектараў і трактарысты Рэчыцкай МТС **Калінін Іван і Аляксеенка,** узараўшыя за лета больш 600 гектараў. (БЕЛТА).

Дубровенскі раён выканаў план загатовак ільну

Дубровенскі раён упершыню за апошнія пяць гадоў 8 снежня поўнасцю выканаў датэрмінова гадавы план ільнозагатовак на 101,7 проц. Дзяржаве здана высакаякаснага валакна сялянскай апрацоўкі ў сярэднім 10,1 нумара. Працягваем звышпланавую загатоўку ільну. Змагаемся за поўнае выкананне кожным калгасам і аднаасобнай гаспадаркай дагавароў па кантрактацыі ільну.

Сакратар РК КП(б)Б МЫШАЛАЎ.
Старшыня РВК МАЦКО.

Першы нумар акруговай газеты ў Слуцку

СЛУЦК, 10 снежня. (БЕЛТА). 10 снежня вышаў першы нумар штодзённай акруговай газеты «Праўда на рубяжы». У газеце змешчаны атрыманыя на адрас рэдакцыі прывітанні ад аддзела друку ЦК КП(б)Б, рэспубліканскіх газет і акруговых арганізацый. Вітаючы выхад сваёй новай газеты, рабочыя і калгаснікі акругі бяруць на сябе праз газету абавязацельствы па разгортванню стаханаўскага руху і павышэнню ўраджайнасці сацыялістычных палёў. Газета добра аформлена і мае павялічаны фармат. «Праўда на рубяжы» будзе выходзіць тыражом у 12 тыс. экземпляраў.

...лёў. (БЕЛТА).

Калгасная метэаралагічная станцыя

ЖЛОБІН, 10 снежня. (БЕЛТА). У калгасе «Рассвет» па ініцыятыве агранома Нятылькіна арганізавана калгасная метэаралагічная станцыя. Для станцыі калгас набыў дажджамер, гідрометр, тэрмометр для вымярэння тэмпературы глебы і іншыя прыборы.

Папраўка

Ва ўчарайшым нумары **«Звязды»** ў перадавым артыкуле «Больш лесу сацыялістычнай будоўлі» ў 18 радку пятага абзаца, другой калонкі памылкова надрукавана «...і загатовілі за 6 дзён...» трэба чытаць «...і загатовілі за 6 гадзін...»

Паведамленні

Веткаўскі РК КП(б)Б паведамляе, што партбілет № 0816842, выданы бабруйскай акруговай партарганізацыяй на імя члена КП(б)Б тав. Левітана Абрама Саламонавіча, лічыць несапраўдным, як украдзены.

Бялыніцкі РК КП(б)Б паведамляе, што партбілет № 3136790, выданы на імя Віннікава Прохара Ігнацьевіча, як украдзены, лічыць несапраўдным.

Дубровенскі РК КП(б)Б паведамляе, што кандыдацкую картку за № 66536, выданую Дубровенскім РК КП(б)Б на імя Рабчыкава Васіля Антонава, як згубленую, лічыць несапраўднай.

Адказны рэдактар Н. СТЭРНІН.

Тэатральная зала **клуба металістаў**, вул. Кірава, 12, тэл. 21-830

СПЕКТАКЛІ АБЛАСНОГА ТЭАТРА **МУЗКАМЕДЫІ** Заходняй вобласці

СЁННЯ — **ПРЭМ'ЕРА!**

„ГОЛУБАЯ МАЗУРКА“

музкамедыя ў 3-х дзеях, муз. Легара.

Пачатак роўна ў 8 гадзін вечара.

Прымаюцца заяўкі на калектыўнае наведванне і пастаянныя месцы на ільготных умовах.

Каса адкрыта з 12 да 2 г. дня і з 6 да 9 гадзін вечара.

Першы Беларускі дзяржаўны тэатр БДТ-1

Заўтра, 12 снежня, **ВЕЛІКАДУШША**

Пачатак у 8 г. веч. Білеты прадаюцца ў касе тэатра.

ГУКАВЫ КІНОТЭАТР «Чырвоная зорка» — КАЛЯРОВЫЯ ГУКАВЫЯ ЗАМЕЖНЫЯ ФІЛЬМЫ

ГУКАВЫ КІНОТЭАТР «ПРОЛЕТАРЫЙ» — Мастацкі дакументальны гукавы фільм БАРАЦЬБА ЗА КІЕЎ

ГУКАВЫ КІНОТЭАТР «Інтэрнацыянал» — Гукавая камедыя МАРЫЯНЕТКІ

КІНО СПАРТАК — Усходні мастацкі фільм **ЗА РАКОИ**

На падставе пастановы прэзідыума праўлення Белкаапсаюза ад 16 лістапада 1935 г. за № 1246, **Барысаўская міжраённая база Белкаапсаюза** з 1 снежня 1935 г. **ліквідуецца.**

Усе ўстановы і асобы, якія маюць прэтэнзіі, могуць іх прад'явіць ліквідкому на працягу 2-х тыдняў з дня гэтай аб'явы.

Пасля гэтага тэрміна ніякія прэтэнзіі прымацца не будуць.

Адрас ліквідкома: **Нова-Барысаў, Паштовая вул., № 37-а.**

ЛІКВІДКОМ МІЖРАЁННАЙ БАЗЫ БЕЛКААПСАЮЗА.

СЁННЯ, 11 снежня, у 6 гадзін вечара, у памяшканні **Цэнтральнага Дома тэхнікі** (Комсамольская, 25),

Цэнтральны Совет Таварыства вынаходцаў сумесна з Белсоветам НІТО склікае НАРАДУ

работнікаў навукова-даследчых інстытутаў, вынаходцаў, рацыяналізатараў, працуючых у гэтых інстытутах, па пытанню **аб выніках V пленума Цэнтральнага Совета Ўсесаюзнага Таварыства Вынаходцаў і далейшых задачах навукова-даследчага інстытута ў галіне развіцця масавага вынаходства і дапамогі ў рабоце вынаходцам, рацыяналізатарам, стаханаўцам прадпрыемстваў.**

Запрашаюцца вынаходцы, рацыяналізатары, стаханаўцы прадпрыемстваў.

ЦС ВЫНАХОДЦАЎ, БЕЛСОВЕТ НІТО.

Оргбюро Слуцкага акруговага спажыўсаюза абвяшчае, што райспажыўсаюзы слуцкі, старобінскі, любаньскі, чырвонаслабодскі і капыльскі з 10 снежня 1935 г.

ЛІКВІДУЮЦЦА

Прэтэнзіі да ліквідкомаў гэтых райсаюзаў прад'яўляць да 25 снежня 1935 г.

Пасля ўказанага чысла ніякія прэтэнзіі прымацца не будуць.

ОРГБЮРО СЛУЦКАГА СПАЖЫЎСАЮЗА.

ТЭЛЕФОНЫ РЭДАКЦЫІ: Габінет рэдактара — 21-352. Габінет нам. рэдактара — 25-188. Сакратарыят — 20-830. Прамысловы аддзел — 21-356. Аддзел мясцовай інфармацыі—25-189. Партыйны аддзел—21-353. Сельскагаспадарчы аддзел 21-846 Аддзел асветы, літаратуры і мастацтва — 23-955. Аддзел пісем—21-399. Загадчык выдавецтва — 21-845. Бухгалтэрыя — 21-885. Аддзел аб'яў — 21-360. **АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: МЕНСК, Совецкая, 63.**

Уп. Галоўлітбела № К—4509.

Тыраж 97966 экз.

Друкарня газеты «Звязда», Менск, Совецкая, 63.